Poštnina plačana v gotovini.

Leto LXVIII., št. 219 Ljubljana, petek 27. septembra 1935 Cena Din 1.-

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit vrst à Din 2.-, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3.-, večji inserati petit vrsta Din 4.-. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO LJUBLJANA, Knaflјeva ulica štev. 5
Telefon: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR Strossmayerjeva 3b. — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101.
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

ŽENEVSKO POSREDOVANJE ZA SPRAVO SE NADALJUJE

Izvoljen je nov odbor trinajstih članov ter podaljšan mandat odbora petih

ŽENEVA, 27. septembra. d. Na svoji včerajšnji tajni seji je svet Društva narodov sklenil naslednji postopek v zadevi italijansko-abesinskega spora:

Svet DN naj na javni seji izvoli odbor 13 članov, namreč vseh članov sveta DN brez zastopnika Italije, ki bo predlagal, naj se izdela v smislu 4 odstavka čl. 15 pakta DN zaključno poročilo sveta obenem s priporočilom za obe sprti stranki. Istočasno je svet potrdil mandat posredovalnega odbora, v katerem je zastopanih kakor znano pet držav, Španija, Francija, Anglija, Poljska in Turčija, in ki more nadaljevati svojo funkcijo, dokler ne bo Društvo narodov prisiljeno izreči svoja poročila. Do tega časa imata sprti stranki možnost, da se ponovno obrneta na posredovalni odbor, oziroma, da ponovita svoje prejšnje odgovore svetu DN. Svet DN je določil za delo odbora trinajstih skrajni rok šestih mesecev od 1. oktobra dalje.

Po tajni seji je bila javna seja sveta DN. Italijanski zastopnik ni bil navzoč. Predsednik sveta Guinazu je ob začetku naprosil zastopnika Abesinije pariškega poslanika Havariata, naj zavzame mesto za mizo, nato pa je podelil besedo predsedniku odbora petih Madariagi, ki je prečital že objavljeno poročilo odbora petih z ugotovitvijo, da posredovalna pogajanja niso uspela.

Zastopnik Abesinije Tekle Havariate je na kratko izjavil, da bo poročal svoji vladi in sprejel na znanje nadaljnje predloge sveta DN.

Predsednik sveta Giunazu je zatem izjavil, da ne more verjeti, da bi bile izčrpane vse možnosti za posredovanje. Ko bodo predloženi novi predlogi, bo odbor petih nadaljeval svojo nalogo. Naglasil, da se je svet DN konstituiral kot odbor in da bo izdelal svoje poročilo, ki bo predloženo v najkrajšem času in ki bo upoštevalo odgovor Abesinije in italijansko spomenico.

Eden je na kratko izjavil v imenu Anglije, da obžaluje, ker niso uspela prizadevanja odbora petih za rešitev spora. Izkoristiti se morajo vsa sredstva, s katerimi razpolaga Društvo narodov, da se najde rešitev. Zato podpira brez vsakega zadržka predlog predsednika sveta. Svet DN naj sedaj izdela svoje poročilo. Med nadaljnimi pogajanji pa naj se nadaljuje posredovalni postopek.

Predsednik francoske vlade Laval je izjavil, da se bo posredovanje nadaljevalo, dokler ne bo svet DN izdelal svojega poročila. Francija nima ničesar pristaviti k izjavam, ki so bile izrečene v svetu in skupščini Društva narodov.

Ruski komisar za zunanje zadeve Litvinov je izjavil, da je cilj Sovjetske unije storiti vse za ohranitev miru v Afriki in na drugih kontinentih ter za spoštovanje pakta Društva narodov.

Danski zunanji minister Munch je z zadovoljstvom sprejel na znanje izjavo predsednika Guinaza, po kateri se imajo izkoristiti vse možnosti posredovalnega postopka.

Ker ni nihče ugovarjal, je predsednik Guinazu proglasil, da je poročilo odbora petih soglasno odobreno, in da so sprejeti tudi njegovi predlogi, nakar je sejo zaključil.

Soglasnost in odločnost sveta DN, kakor tudi ustvaritev možnosti za nova pogajanja, so zbudila v ženevski javnosti najboljši vtis.

Zadnje upanje

V krogih Društva narodov še vedno upajo, da se bo italijanska vlada morda vendarle odzvala pozivu sveta k spravi, pri čemer poudarjajo zopet možnost sestanka Mussolinija, Lavala in Hoareja. V angleških krogih sicer izražajo dvom, da bi mogel iti angleški zunanji minister v tem času v Italijo, izjavljajo pa, da se more računati s sestankom treh, če bi hotel Mussolini priti v Švico ali kako drugo državo.

Ameriška sodba

Newyork, 27 septembra. AA. Današnji »Newyork Herald Tribune« pravi o sklepih Društva narodov tole:

Odkar obstoji DN, ni še nikoli tako odločno in nedvoumno odgovorilo na izzivanja. še nikoli se ni DN pokazalo tako dosledno svojim osnovnim načelom, kar pa glavno je to, da Društvo narodov še nikoli ni pokazalo toliko poguma proti kaki velesili.

Značilna izjava egiptskega državnika

Pariz, 27. septembra. AA. Bivši predsednik egiptske vlade Ismail Setski paša je podal zastopniku »Intrasigeanta« o položaju Egipta napram italijansko-abesinskemu sporu naslednjo izjavo:

Ne glede na naše simpatije za abesinsko stvar, se Egipt ne more dovolj načuditi, ker nastopa Velika Britanija kot braniteljica abesinske neodvisnosti. že dolgo let skuša Egipt urediti svoje razmerje z Veliko Britanijo, svoje neodvisnosti pa le ne more doseči. Mi bi bili zavezniki Velike Britanije, če bi s svojim podpisom priznala našo neodvisnost. Potrebna bi bila tudi jamstva za medsebojne odnošaje. Naša država je civilizirana in pri nas vlada varnost, navzlic temu pa nismo smeli povedati niti besedice, ko je angleška vojska sama zasedla naše ozemlje in odredila vse potrebne vojaške dispozicije. Njena mornarica se je zatekla v naša pristanišča, ker je Malta preveč izpostavljena. Trati se je, da še vedno ni napočila doba, ko naj Egipt stopi v vrsto v resnici svobodnih narodov.

To je tista rana v sedanjem sporu, ki boli Egipt in kar ga največ straši. Te rane se zaveda vsak prebivalec Egipta.

Ugoden odmev abesinske prošnje

LONDON, 27. septembra. AA. Tukajšnji krogi so simpatično sprejeli prošnjo abesinskega cesarja, naj Društvo narodov že sedaj pošlje na abesinsko mejo nevtralne opazovalce, ki bodo mogli na mestu ugotoviti, kdo bo za napade odgovoren. Tukaj smatrajo, da bodo angleški zastopniki v Ženevi to željo abesinkega cesarja podprli.

Gibanje abesinskih čet

ADDIS ABEBA, 27. septembra. AA. Poročila o mobilizaciji v Abesiniji, ki ne odgovarjajo stvarnosti, so nastala vsled velikega gibanja čet zdolž abesinske meje. Ta gibanja so bila že prej odrejena in je tedaj javnost zanje tudi zvedela. Če bi šlo za splošno mobilizacijo, bi imela sedaj Abesinija milijon in tri četrt vojakov pod orožjem. To je ogromna vojska, ki bi jo takoj opazili. Abesinski letalci marljivo pregledujejo obmejno ozemlje. Sicer pa je položaj popolnoma miren. Abesinci so pripravljeni na vsako eventuelnost.

Churchill za ponovno oborožitev Anglije

LONDON, 27. septembra. AA. Winston Churchill je izjavil glede na sedanji položaj, da je za Veliko Britanijo skrajni čas da izpopolni svojo državno obrambo. Z drugimi besedami, je poudaril Churchill, moramo se ponovno oborožiti.

Nadalje je Churchill izrazil prepričanje, da bi morebitna italijansko-abesinska vojna utegnila imeti zelo neugodne posledice. O Mussoliniju je dejal:

Govorim kot znan in pristen prijatelj Italije. Preseneča me, ker hoče tako velik človek in tako razborit državnik, ki vodi do nevzdržnega vojaškega in finančnega položaja.

Povišanje zavarovalnine za ladje

LONDON, 27. septembra. AA. Zavarovalnice zahtevajo čimdalje višje zavarovalnine za tovore ladij, ki plujejo skozi Sueški prekop. Češ, da je nevarnost vojne vedno večja. Nekatere angleške družbe so pozvale svoje parnike, naj vozijo iz Indije v Ameriko okoli Južne Amerike.

Neugodne posledice za angleško gospodarstvo

Post« piše, da sedanji nemoralni mednarodni položaj že začenja neugodno vplivati na britansko gospodarsko življenje. Zaradi popuščanja izvoza premoga v Italijo je mnogo britanskih rudnikov že omejilo svo je delo, več rudnikov v grofiji Durham pa bo pa po vsej priliki moralo v kratkem sploh prenehati obratovati. List pravi, da je Velika Britanija povprečno izvozila v Italijo okoli 3 milijone ton premoga na leto, dočim izvoz poslednjih mesecev ne ustreza letnemu izvozu niti poldrugega milijona ton.

Spopad v Afriki neizogiben

Francoski listi ne verujejo več v možnost mirne likvidacije italijansko-abesinskega spora

Pariz, 27. septembra. AA. Pariški listi ne verjamejo, da bi se mogel danes v Ženevi doseči sporazum. Po njihovi sodbi bi se mogli začeti novi razgovori šele po začetku sovražnosti.

Pertinax pravi v »Echu de Paris«, da že sedaj napovedujejo, da bo poročilo, ki ga pripravlja svet DN in ga bo sprejel okoli 8. oktobra, za Italijo še slabši, kakor so bili predlogi odbora petih.

»Matin« pravi, da v delajo v Ženevi zaveso, ki naj zakrije neuspeh Društva narodov, ker nihče več ne veruje v možnost mirne likvidacije spora. Nihče ne more več preprečiti, da ne bo italijanske čete v vzhodni Afriki prešle v napad in maščevale poraza pri Adui.

»Petit Parisien« piše: Mussolini pač nima razlogov, da bi zameril svetu DN njegove sklepe, zakaj, ako je svet DN sklenil izvajati 4. odstavek čl. 15, je to storil z vsemi možnimi oziri do Italije in z vidno željo, da se še bolj ne pokvari razmerje med DN in Italijo.

Ga. Taboui je v današnjem »Oeuvru« zadovoljna s splošno svetovno slogo, ki se je pokazala v Ženevi v smeri lokaliziranja spora. Vse države, zastopane v Ženevi, so zadovoljne s prijateljskim sodelovanjem Francije in Anglije, ker vidijo v slogi med Londonom in Parizom eno izmed najpomembnejših poroštev za ohranitev miru. Odličen vtis je napravilo, da sta Eden in Laval imela včeraj skoraj enaka govora. Ga. Taboui misli, da je oborožen spopad v vzhodni Afriki neizogiben, in pravi, da v Ženevi upajo, da bo januarski sestanek Društva narodov že omogočil sklenitev premirja. Naposled pravi to poročilo, da vlada v Ženevi splošno prepričanje da Velika Britanija ne namerava še bolj otežkočiti položaja s kakšno posebno intervencijo proti Italiji in da bo gledala, da ne pride do nikakega neželjenega incidenta med britanskimi in italijanskimi pomorskimi silami, zbranih na Sredozemskem morju.

Poročilo konča z ugotovitvijo, da vlada med vsemi državami na svetu iskreno soglasje v tem, da je treba za vsako ceno ohraniti splošni mir s finančnimi, gospodarskimi in moralnimi sredstvi.

Kaj pravi Mussolini

Pariz, 27. septembra. AA. Današnji »Petit Journal« priobčuje izjavo, ki jo je dal njegovemu posebnemu dopisniku Mussolini. V svoji izjavi predsednik italijanske vlade posebno poudarja, da je dolgo in zrelo razmišljal, preden se je odločil za svoje sklepe, in da je računal z vsemi možnostmi. Nadalje je dejal, da ga pri njegovi politiko vedno vodijo realnosti. Po Mussolinijevem je najboljša politika tista, ki iskreno in odkrito pove, kakšne želje in namere imaš. Zadosti je, če pogledamo priprave abesinskega cesarja, je rekel Mussolini, pa bomo videli, kdo želi koga napasti. **Dvesto tisoč italijanskih sinov,** je naglasil Mussolini, **je zahtevalo zase čast, da jih prve pošljejo v vzhodno Afriko. Kdo jih sme vrniti nazaj v domovino, ne da bi bili poprej poželi plodov svoje hrabrosti in svoje požrtvovalnosti?**

Nesreča angleškega vojaškega letala

Jeruzalem, 27. septembra. AA. Včeraj se je tu ponesrečilo britansko vojaško letalo. Pilot in njegov spremljevalec sta se ubila.

Gömbös v Nemčiji

Bojazen pred rusko-rumunsko pogodbo — Ustvarjanje bloka Nemčije, Poljske in Rumunije

BERLIN, 27. septembra. w. Predsednik madžarske vlade Gömbös je včeraj popoldne pristal na letališču v Insterburgu in se potem odpeljal na lovišče, kjer ga je čakal predsednik pruske vlade Göring.

Oficiozna nemška politična korespondenca spravlja obisk madžarskega ministrskega predsednika v Nemčiji v zvezo z možnostjo sklepa pakta med Rumunijo in Rusijo. Pri tem zastopa stališče, da bi s tako pogodbo rdeči klin še bolj prodrl v srednjo Evropo. Poluradna korespondenca zaključuje svoj članek s pripombo, da imajo oni, ki bi bili prizadeti s tako rusko-rumunsko pogodbo, dovolj vzroka za mnenje, da bi z njo ustvarjeno neposredno vojaško sosedstvo Moskve ne povečalo njihove varnosti, ker bi izrecno pomenila ogrožanje njihovega obstoja in miru.

PARIZ, 27. septembra. w. Potovanje madžarskega ministrskega predsednika Gömbösa v Nemčijo vzbuja v francoskih listih veliko zanimanje. »Matin« piše pod naslovom »Zaključitev poljsko nemško-madžarskega bloka?«, da se mora glede na sedanji mednarodni položaj razgovorom med nemškimi, madžarskimi in poljskimi državniki pripisovati velika važnost. Gotovo je, da bodo v teh razgovorih razpravljali o mednarodnem položaju in o smernicah za gotove primere mednarodnih zapletljajev. »Excelsior« smatra kot mogoče, da je potovanje Gömbösa signal za sklep dvostranskih pogodb med Nemčijo, Poljsko in Madžarsko.

Rusko - rumunska pogajanja

ŽENEVA, 27. septembra. d. V zadnjih dneh so se vršila pogajanja med ruskim komisarjem za zunanje zadeve Litvinovim in rumunskim zunanjim ministrom Titulescom o zaključitvi pogodbe glede medsebojne pomoči med Rusijo in Rumunijo. Razširjena je bila trditev, da bo ta pogodba parafirana in podpisana v Ženevi, kakor pa se je zvedelo, pogajanja še niso toliko dozorela. Razen tega poudarjajo na ruski strani, da bo pogodba podpisana v Moskvi.

Odpoved washingtonske pogodbe?

London, 27. septembra. AA. »Daily Express« doznava, da bo britanska vlada še pred koncem tedna poslala v Washington noto, s katero bo sporočila Ameriški vladi, da želi v bodoče imeti popolnoma proste roke pri gradnji ladij in da sploh namerava znatno okrepiti atlantsko brodovje. Ta nota bo pomenila posredno odpoved washingtonske pomorske pogodbe. Kakor znano, je Jponska to pogodbo že prej formalno odpovedala.

Deklaracija španske vlade

MADRID, 27. septembra. AA. Na včerajšnji svoji seji je nova vlada razpravljala o mednarodnem položaju. Predsednik vlade Chapaprieta je v glavnih obrisih povedal, kaj misli izjaviti v programatski deklaraciji vlade pred parlamentom Deklaracija bo zlasti povdarjala enakost programa nove vlade s programom prejšnjega kabineta.

Ameriška rudarska stavka

WASHINGTON, 27. septembra. AA. Pogajanja za ureditev stavke rudarjev, ki so se pričela v ponedeljek, so se razbila. Povsod kjer je izbruhnila stavka, vlada popolen mir. Manjši incidenti so bili samo v Pensilvaniji, kjer so stavkujoči napadli delavce nekih manjših rudnikov. Nekaj naprav je pokvarjenih.

Reorganizacija nemške propagande

Berlin, 27. septembra. AA. Na snočnjem zborovanju državnih govornikov narodne socialistične stranke je imel vodja državne propagande minister dr. Göbbels velik govor, v katerem se je posebno bavil z osnovimi načeli propagande. Posebno je poudaril, da propaganda ne sme naglašati moči stranke, temveč njeno duhovno silo; propaganda ne sme pogaziti naroda, temveč mora osvojiti njegova srca. Če hoče govornik pridobiti ljudske množice, se mora vedno zavedati, da stoji pred narodom. Na koncu je dejal, da se bo iz vrst prisotnih 180 državnih govornikov sestavila posebna »napadalna skupina« propagande, ki bo imela posebne naloge.

Nemška letala nad Dansko

Kodanj, 27. septembra. AA. List »Socialdemokraten« poroča, da so snoči štiri nemška letala, ki se udeležujejo manevrov pri Varnemündu, preletela južni del otoka Falstra. List pripominja, da so eno letalo opazili nad Gjedserjem, ko je vrglo tri rakete pred vlak, ki se je ravno odpravljal s postaje List »Berlingske Tidende« potrjuje vest, da so nemška letala letela nad danskim ozemljem, zanika pa incident pri Gjedserju, vendar pa današnji »Socialdemokraten« vztraja v celoti na svojem snočnjem poročilu. Predsednik vlade je odredil najstrožjo preiskavo.

Izpremememba imena občine Rateče

Beograd, 27. septembra. Z odlokom notranjega ministrstva je izpremenjeno ime občine Rateče v radovljiškem srezu v Rateče—Planica

Iz prometne službe

Beograd, 27. septembra. p. Premeščen je kontrolor strojnega oddelka pri kurilnici v Kraljevu Otokar Sebahet k strojnemu oddelku ljubljanske železniške direkcije. — Premeščena je poštna uradnica Ema Burdijan iz Šoštanja v Celje.

Gradnja železnice Št. Janž — Sevnica

Ljubljana, 27. septembra

V sredo je bila v Beogradu licitacija za prve del nove železniške proge Št. Janž-Sevnica. Zanimanje za licitacijo je bilo veliko, saj preživljajo naša gradbena podjetja zelo težke čase in jim je dobrodošlo vsako delo, posebno pa tako veliko. Žal pa morajo pri cenah tako popustiti, da morajo delati ob minimalnih stroških, kar se seveda pozna tudi pri delavskih mezdah. Ponudnikov je bilo 13 in upamo, da nesrečna številka tu ne bo prinesla nesreče, da bi gradnja te za Slovenijo tako važne železnice zopet zaspala, čeprav je licitacija srečno za nami. Konkurenca je bila huda, ponudniki so drug drugemu potiskali vzklicno ceno navzdol in slednjič je ostalo znano ljubljansko gradbeno podjetje Dukič & drug zastopano osebno po ing. Dukiču, z najnižjo ceno 12,400.000 Din samo.

Tako je izlicitirana gradnja prvega dela nove železnice Št. Janž-Sevnica, dolga 8 km. Podjetje upa, da bo licitacija v kratkem potrjena, potem se bo pa takoj pričelo delo. V 18 mesecih bo moralo zgraditi prvi del proge in že pozimi namerava zgraditi tri predore. Licitacija za drugi del proge bo pa čez kakih pet mesecev. To vest bo s posebnim veseljem pozdravila Dolenjska, saj ljudje še vedno ne verjamejo, da se bo železnica Št. Janž-Sevnica gradila. Prepričani smo, da bo podjetje Dukič & drug upoštevalo težke razmere, ki vladajo na Dolenjskem, in zaposlilo po možnosti domače delavce.

Banska uprava je odredila od 16. do 21. oktobra politični obhod v zvezi z razlastitveno razpravo za prvi del gornje proge v upravnih občinah Tržišče in Boštanj. Natančnejši podatki o razpisu so razvidni iz razglasa v »Službenem listu« banske uprave, ki je tudi nabit na uradnih deskah imenovanih dveh občin, pri katerih lahko interesenti vpogledajo načrte in razlastitvene pripomočke.

Eksplozija v rudniku

Beograd, 27. septembra. p. Davi ob pol 4. se je pripetila v rudniku v Vrbniku eksplozija metana. Kakor domevajo, je zahtevala večje število žrtev, ki pa še ni ugotovljeno. Iz Beograda je bila takoj poslana v Vrbnik komisija, da odredi vse potrebno.

Koncesija za vzpenjačo na Pohorje

Beograd, 27. septembra. P. Ministrstvo za promet je podaljšalo brez kake obveznosti za državo koncesijo za transiranje in pripravljalna dela za vzpenjačo na Pohorje.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza

(Devize z vštetо premijo 26.5%)

Amsterdam 2961.01—2976.61, — Berlin 1756.08—1769.95, — Bruselj 739.90—744.96, — Curih 1424.22—1431.29, — London 215.13—217.19, — New York 4349.28—4385.60, — Pariz 289.03—290.47, — Praga 181.12—182.22, — Trst 356.81—359.90. Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.58—8.66.

Inozemske borze

Curih, 27. septembra: Beograd 7.—, Pariz 20.295, London 15.14, New York 307.88, Bruselj 52.—, Milan 25.10, Madrid 42.05, Amsterdam 207.90, Berlin 123.80, Dunaj 57.70, Praga 12.725, Varšava 58.—, Bukarešta 2.50

Pokojninsko zavarovanje naših rudarjev

Iz poslovnega poročila Glavne bratovske skladnice v Ljubljani za leto 1934

Ljubljana, 27. septembra

Glavna Bratovska skladnica v Ljubljani je izdala poslovno poročilo za leto 1934, iz katerega je razvidno delo te važne naše socialne ustanove. Poročilo že uvodoma navaja, da je pokojninsko zavarovanje rudarskih in topilniških delavcev v dravski banovini zaradi slabe zaposlitve delavstva, zlasti v premogovnikih, ogroženo že celo vrsto let. Pokojninska blagajna Bratovske skladnice, ki bi morala po načelih kapitalnega kritja imeti 300 milijonov Din, da bi lahko izpolnjevala vse svoje obveznosti, a je v letih 1925 — 1932 s hudimi napori dosegla komaj 15,773.852 Din premoženja, je morala zaradi naraščajočega števila upokojencev in stalnega padanja aktivnega članstva že v letu 1933 načeti to premoženje, ki se je zaradi tega znižalo na 15,255.919 Din. Število zavarovanih članov je pa v osmih letih padlo od 16.721 na 9.746, število upokojencev in rentnikov po starih pravilih se je sicer znižalo od 3748 na 2167, toda obenem je priraslo v isti dobi 3414 upokojencev in rentnikov po novih pravilih. Vsota skupno vplačanih prispevkov leta 1933. je znašala okrog 12 milijonov, izplačanih pokojnin in rent pa že nad 13 milijonov Din. Tekoči dohodki blagajne so navzlic vsem ukrepom nezadostni za izplačevanje tekočih rent in pokojnin, tako da je znašal deficit v januarju 1934 Din 84.000, v februarju Din 120.000, v marcu Din 122.000, in je naraščal nato od meseca do meseca.

V tem položaju, ki navdaja zavarovano delavstvo in včlanjena podjetja s težkimi skrbi, apelirajo na glavni skupščini zbrani delegati na vse javne činitelje, naj s primernimi ukrepi pomagajo, da se pokojninsko zavarovanje rudarjev v drav. banovini obvaruje katastrofe. V devetih letih poslovanja je Bratovska skladnica izvedla obširen sanacijski program, ki je začasno preprečil propast Bratovske skladnice, za bodočo sanacijo pa predvideva odbor naslednje ukrepe:

1.) Naročila državnih ustanov, zlasti državnih železnic za premog iz dravske banovine naj se povečajo, da bo vsaj deloma omogočena zopetna zaposlitev onih tisočev rudarjev, ki jih je poleg drugih raznih vzrokov tudi stalno krčenje teh naročil v zadnjih letih vrglo v naročje brezposelnost in pa večino v breme pokojninske blagajne.

2.) Enak prispevek kakor se pobira v dravski banovini od produciranega premoga za pokrajinski pokojninski sklad, naj se uvede ne premogovno produkcijo tudi v vseh drugih banovinah in na uvoz premoga iz inozemstva. Ustvari naj se tako skupen sklad za vsa državo, iz katerega naj se dotirajo Bratovske skladnice za sanacijo onih blagajn, ki so zašle v plačilne težkoče. 3.) Dokler se gospodarske razmere ne zboljšajo in grozi nevarnost, da se pokojninska blagajna ljubljanske glavne Bratovske skladnice izčrpa, naj dobiva blagajna iz državnega proračuna in banovinskega proračuna primerne subvencije, ki naj skupno s tekočimi prispevki zajamčijo izplačevanje pokojnin in vsaj skromno dotiranje rezerve. V svrho izvedbe tega sanacijskega programa se obrača odbor na predsednika vlade, naj odredi, da se v ministrstvu za šume in rudnike, ter v ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje sporazumno izdelajo potrebni predlogi, g. ban dravske banovine pa se naproša, naj ukrene potrebno, da se likvidirajo dosedanje za Bratovsko skladnico namenjene subvencije iz banovinskega proračuna, ter da se vnese potrebne dotacija tudi v banovinski proračun za leto 1935/36.

Poslovno poročilo prinaša statističen pregled novoupokojencev in staroupokojencev, finančno poslovanje poedinih Bratovskih skladnic, bolniško zavarovanje, poslovanje bolnic, pregled denarnega prometa in premoženja, ter razne statistične preglede o gibanju članstva nezgodnih rentnikov, upokojencev, pregled dohodkov in izdatkov bolniških blagajn, njih premoženje, pregled dohodkov in izdatkov podpornih skladov ter za zaključek statistični pregled pasivnih članov pokojninske blagajne po stanju 31. decembra 1934.

Rudolf Est umrl

Ljubljana, 27. septembra.

Širok krog njegovih prijateljev in znancev je snoči presenetila vest, da je smrt prestrigla nit življenja magistratnemu inspektorju v pokoju in rezervnemu kapetanu g. Rudolfu Estu. Že delj časa je sicer bolehal na živčni bolezni, vendar pa ni nihče pričakoval, da bo smrt tako naglo upognila njegovo krepko telo.

Pokojni Est je bil doma iz Radeč pri Zidanem mostu. Gimnazijo je absolviral v Ljubljani, na Dunaju je pa nekaj časa študiral pravo. Študije je prekinil in stopil v službo odvetniške pisarne dr. Milana Hribarja. Pozneje je bil nastavljen v mestni službi, lepo vrsto let je bil blagajnik in vodja Mestne zastavljalnice, zadnja leta svojega službovanja pred vpokojitvijo je bil pa zaradi bolezni prideljen mestnemu knjigovodstvu.

Est je bil že v dijaških letih neustrašen borec za narodno stvar. Udejstvoval se je malone v vseh narodnih društvih, bil je tudi član sabljaških društev na Dunaju in v Ljubljani in marsikateri ljubljanski Nemec ali nemškutar je občutil na svoji glavi njegovo moč. Zaradi septemberskih demonstracij leta 1908 so ga tirali tudi pred sodišče. Kot prostovoljec je služil pri Bosancih, z njimi se je udeležil tudi svetovne vojne. Ob prevratu je branil postajo Zidani most z neznatno peščico vojakov, pozneje se je boril na koroški fronti. V njem so imela sokolska društva, zlasti Sokol II in Sokol v Radečah zvestega člana in podpornika, bil pa nekaj let tudi aktiven član pevskega zbora Glasbene Matice ter ustanovnik in podpornik pevskih društev »Slavec« in »Ljubljanski Zvon«. Sploh je imel vedno odprte roke za vsako narodno ali humanitarno društvo.

Osebno je bil pokojnik blagega značaja, izvrsten družabnik, odkrite moške besede, včasih celo piker, da je zadel v živo. Ob njegovi krsti žalujejo soproga in trije otroci. Pogreb bo v soboto ob 16 iz hiše žalosti, Jegličeva cesta 10 na pokopališče k sv. Križu.

Vrlemu možu ohranimo vsi, ki smo ga poznali, blag spomin. Žalujočim svojcem naše globoko sožalje.

Samomor živčno bolne žene

Dobrova, 27. septembra.

Na Dobrovi pri Ljubljani se je pripetil včeraj žalosten dogodek, ki je močno pretresel tamošnje prebivalstvo. Žena znanega mesarja, gostilničarja in posestnika I. Suhadolca, 42-letna Frančiška, je že delj časa bolehala na težki živčni bolezni. Sčasoma se je jela udajati tudi pijači, kar je še bolj omajalo njeno zdravje. Zadnje čase je dobivala čedalje hujše motnje in si je že nekajkrat skušala končati življenje. To namero pa so ji domači vsakokrat preprečili.

Včeraj je ostala nesrečnica sama doma vse dopoldne. Kmalu po 10. je izginila iz gostilniških prostorov in je ni bilo več na spregled. Okrog 11.30 se je vrnil domov mož, ki je kmalu pogrešil ženo. Iskal jo je najprvo spodaj, potem pa je odšel v zgornje prostore. Čim je odprl spalnico, je ves zaprepaščen obstal. Zagledal je ženo visečo na omari v kotu sobe. Brž je skočil bližje in jo odvezal. Vsaka pomoč pa je bila zaman, kajti nesrečnica je bila že mrtva. Žalostna novica se je hitro raznesla po vasi in bližnji okolici. Suhadolčeva zapušča poleg moža še pet otrok.

Domačija mu je zgorela

Kamnik, 26. septembra.

Pri posestniku Osolniku Antonu je 24. t. m. okrog 11. ure izbruhnil požar. Domači so odšli na bližnjo njivo kopat krompir in so pustili v veži, ki služi obenem za kuhinjo, goreti ogenj pod kotlom, kjer se je kuhalo za svinje. Ker ognjišče ni imelo dimnika ter je bilo tramovje popolnoma izsušeno, okajeno od saj in proti ognju nezavarovano, so se vnele saje in namah je bila vsa hiša v ognju. Ogenj se je z bliskovito naglico razširil na vse poslopje, ki je bilo kritо s slamo ter se je razširil na poleg stoječi svinjak in kašče in je tudi to z vsemi še spravljenimi letošnjimi pridelki pogorelo. Hiša je pogorela do tal z vso opravo, ker se radi ognja, ki se je nagle širil, ni dalo rešiti ničesar. V zadnjem trenutku so rešili iz kamrice poleg kuhinje, kjer je požar nastal, spečo štirimesečno dete.

Zaradi požara je nastala velika nevarnost, da se ogenj razmese na vso vas, vendar se je domačinom, ki so prihiteli na pomoč posrečilo ogenj lokalizirati.

Ubogi posestnik trpi radi požara okrog 30.000 Din škode, zavarovan pa je bil pri zavarovalnici »Jugoslaviji« le za 5.000 Din. Je to zanj strašen udarec, ker je oče 9 nepreskrbljenih otrok v starosti od 4 mesecev do 12 let, poleg tega mora preživljati 83 let staro mater kot prevžitkarico.

Uboga družina je ostala po požaru brez strehe in popolnoma brez vsakih sredstev ter tako odvisna le od milosti dobrih ljudi.

Naše gledališče

OPERA

Sobota, 28 septembra. Mala Floramye. Izven. Globoko znižane cene od 30 Din navzdol.

*

Josip Gradiš - Daneš nastopi v soboto zvečer v vlogi Splitčana Sjor Bepa v Tijardovićevi operети »Mala Floramye«. Naslovno vlogo poje gospa Robičeva, v ostalih vlogah: gospa Španova, gdčna Cankarjeva, gospodje Marčec, Zupan, J. Rus in drugi. Opereto režira g. Zupan, dirigira dr. Švara.

Opera otvori svojo letošnjo sezono s Puccinijevo komično opero »Angelina« v režiji prof. Šesta. Angelino poje gdčna Župevčeva.

★

»Kralj Edip« in **»Kameniti gost«** sta predstavi, s katerima otvori Narodno dramsko gledališče v Ljubljani svojo letošnjo sezono v torek dne 1. oktobra. Sophoklejevega »Kralja Edipa« kreira g. Levar, v Puškinovem »Kamenitem gostu« pa se nam predstavi igralec glavne vloge Don Juana g. Bojan Stupica. Pri otvoritveni predstavi sodeluje tudi operni orkester, ki zaigra pred pričetkom »Kralja Edipa« eno uvertur Beethovena, pred pričetkom »Kamenitega gosta« pa uverturo k »Don Juanu«. Obe deli režira prof. O. Šest. Zasedbo vlog priobčimo jutri.

Pri »Kralju Edipu« sodelujoče statiste opozarjamo, da se vrši generalna vaja v ponedeljek 30. t. m. zvečer ob 20. uri v dramskem gledališču. Naprošajo se vsi, da se vaje zanesljivo udeleže

Zvočni kino Ideal

Samo še danes ob 4., 7. in 9.15 uri

Hišica v Grinzingu

Vstopnina 4.50, 6.50 in 10 Din

v nedeljo ob pol 11. matineja

»DETE GARNIZONA«

Vstopnina 3.50 Din.

Smrt vzornega uradnika

Škofja Loka, 26. septembra

Našega dobrega prijatelja, zasebnega uradnika g. Josipa Kalana ni več. Smrt ga je rešila trpljenja, v cvetu mladosti, starega 33 l. Kalana je poznala vsa Škofja Loka. In kako tudi ne, saj je opravljal 16 let posle knjigovodje pri industrijski firmi Heinrihar ja na Trati vestno in nesebično. Ves je bil predan svoji službi, od zore do mraka se je sklanjal nad knjigami — bil je pač vzor uradnika, ki mu bo ohranje med nami najlepši spomin. Osebno takten in širokega obzorja, uglajenih manir, ni mogel imeti nasprotnikov, saj je imel za vsakogar dobro, prijazno besedo. Zadnje mesece je glodala v njem zavratna bolezen, ki ji je včeraj na večer v Retečah kjer je iskal okrevanja, podlegel. Pokojni je bil rodom Celovčan in je to tudi rad ob vsaki priložnosti povdaril. Še sedaj je večkrat pohitel preko Karavank v svoj rodni kraj. Kot zaveden Slovenec ni nikoli okleval, marveč je ostal do svoje mnogo prerane smrti zvest svojemu materinemu jeziku. Baš on je bil, ki je z navdušenjem pozdravil svoje rojake, ko so prispeli z lepo versko pesmijo v loški Sokolski dom.

Ugasnilo je zlato srce, umrl je Sokol, brat in prijatelj, nenadomestljivi oče, ki zapušča soprogo Marto, hčerko pokojnega škofjeloškega notarja Lenčka, in sinčka Urha. Na večno počivališče ga spremimo danes ob 17. Naj mu bo lahek odpočitek v slovenski zemljici, ki jo je tako zelo ljubil! Preostalim naše iskreno sožalje!

ELITNI KINO MATICA

Jutri velika premiera vesele komedije življenja

HO-RUK

komika

VOSKOVEC — WERICH

Chaplineada naših dni. Smeh in grohot do solz.

Kosa na kamen

On: Če razdereš najino zaroko, objavim tvoja pisma.

Ona: Kar storí to, v mojih pismih ni ničesar, kar bi mi bilo v sramoto, razen tvojega naslova.

Za sklicanje banovinskega kmetijskega odbora

Banski upravi je bila izročena spomenica, v kateri so naštete najnujnejše zadeve našega kmeta

Ljubljana, 27. septembra.

Letos 30. maja je bil v Ljubljani sestanek zastopnikov vseh sreskih kmetijskih odborov. Zbrani delegatje vseh srezov naše banovine so na tem sestanku razpravljali o najnujnejših zadevah in prilikah kmetijstva. Izražena je bila tudi želja po sklicanju banovinskega kmetijstkega odbora in je bil izvoljen poseben akcijski odbor štirih članov z nalogo, da ukrene vse potrebno za sklicanje banovinskega kmetijskega odbora in pripravi dnevni red za njegove razprave. Akcijski odbor, v katerem so gg. Ivan Urek, Franc Bule, Anton Knežnar in Jože Rauter, je imel v tem času več sej, na katerih je izpolnil poverjeno mu nalogo in je te dni končno izročil banski upravi obširno spomenico.

V spomenici zahteva akcijski odbor kot predstavnik vseh sreskih kmet. odborov v dravski banovini, naj skliče banska uprava k zasedanju v smislu § 57 zakona o pospeševanju kmetijstva takoj banovinski kmet. odbor, ki naj razpravlja o najnujnejših zadevah našega kmeta in sicer: o ustanovitvi kmetijskih zbornic, o razdolžitvi kmeta in o uvedbi zaščite minima kmetijskega doma; o izvedbi zavarovanja poljskih pridelkov in živine po že obstoječem zakonu, — o starostnem zavarovanju kmetov in kmečkih delavcev, o spremembi lovskega zakona o cilju skrajšanja zakupne dobe in proglasitve zajca nezaščitenim. Dalje predlaga spomenica, da je treba razpravljati kako dvigniti cene kmetijskim pridelkom, se zavzeti za takojšnjo odpravo zaščitnih carin na galico, na kmetijske stroje i. t. d. Treba je poživeti izvoz kmet. pridelkov z ugodnimi trgovskimi pogodbami in ponovno klasificirati zemljišča. Država ali banovina naj prevzame plačevanje učiteljskih stanarin, kurjave in katehetskih nagrad. Uredi naj se vprašanje brezposelnih in razbremeni kmeta od prosjaške nadloge. Omogoči naj se nastavitev absolventov kmet. šol za občinske tajnike po deželi. Urede naj se občinske trošarine na vino, urede naj se pa tudi užitninske tarifne postavke naših mest. Banovinski proračun za pospeševanje kmetijstva, posebno živinoreje naj se zviša.

V drugem delu spomenice zahteva akcijski odbor, da banovinski kmetijski odbor razpravlja o financiranju sreskih kmet. odborov, katerim naj se prepusti razpolaganje in upravljanje njihovih proračunov. Zahteva se končno takojšnja odobritev predloženih proračunov sreskih kmetijskih odborov, da se omogoči redno njihovo poslovanje in razdelitev zneska 250.000 Din iz fonda za podpore občinskim kmetijskim odborom.

Akcijski odbor, kot zastopnik vseh srezov naše banovine je svojo nalogo, ki jo je prevzel ob priliki zborovanja zastopnikov srezov dravske banovine, izpolnil kar najvestnejše, saj je pripravil za dnevni red seje ban. kmet. odbora nic predlogov, ki čakajo razprave v tem odboru, ki bo imel dovolj snovi in prilike, da po že pripravljenih smernicah pristopi k reševanju nujnih vprašanj, ki zadevajo naše kmetijstvo in ki bo ta vprašanja najlažje reševal, kot najjačja in edino kompetentna uradna zbornica za kmetijstvo v dravski banovini sploh.

Pričakuje se, da bo banska uprava ugodila čimprej zahtevi po sklicanju ban. kmet. odbora k zasedanju in, da delo zastopnikov srezov in akcijskega odbora na pripravah ni bilo zaman.

SPORT

Motociklistična dirka na Grad

Izredno zanimanje za dirko na Grad je prineslo zanimivih novic iz vrst motoristov in kolesarjev. Med slednjimi so se odločili tekmovati tudi znani kolesarski dirkači Gartner, Oblak, Žerjal, Hamberger, Kačič Abulner in drugi. Zaradi odločne želje prireditelјev, da bodi prireditev kar najbolj živahna, bodo kolesarske skupine vozile s starta v enominutnem presledku, a v finalu samo eden ali dva od vsake skupine. Skupine bodo estavljene po žrebu.

Med motocikliške dirkače so se prijavili od MK Ilirije doslej 4 motoristi: inž. Lukman, Jenko Boris, Vovk Albin in Erjavec Janko. Motosek. Hermes bo postavila na start 18 motoristov, med njimi tudi poročnika kolesarskega bataljona Stariho. Žal je vojaška zdravniška komisija odsvetovala start Hermežanu g. Dušanu Brezniku. Njemu zdravje ne dopušča starta zaradi nezgode, ki ga je doletela kot rez. oficirja - pilota prošli teden. Pričakovati pa je, da se javi na start kateri izmed mariborskih dirkačev

Razen nedelje dopoldne bo trening s Karlovške ceste na Grad tudi v soboto od 15. do 18. V nedeljo prične dirka ob 14., vstopnina za osebo bo le Din 4. Gledalcem se bo nudila prilika spoznati prave motoriste, ki bodo pokazali zmožnosti stroja in sebe. Pri dirki se hočejo razlikovati od takih, ki radi povdarjajo zmožnsti sebe in stroja z ropotanjem in divjanjem po ulicah.

Kupujte domače blago!

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Petek, 27. septembra katoličani Kozma in Damijan, Radomira.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Čarobni bar.

Kino Ideal: Hišica v Grinzingu.

ZKD: »Remo — satan« ob 14.15 v Matici.

Kino Sloga: Če žene stavkajo . . .

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 12, in Mr. Nada Komotar, Vič — Tržaška cesta.

Remo Satan

Ljubljana si želi dobrih kulturnih filmov. Oni iz živalstva, iz pragozdov, iz daljnih kontinentov, odkritja in senzacije iz divje prirode in slični so najbolj priljubljeni. Za enkrat ni večjega in pomembnejšega filma te vrste kakor je Foxovo delo »Vražji tiger« ali »Remo—Satan«. Filmska ekspedicija je prodirala globoko v azijske pragozde in v malajske džungle. Drzni lovci so s kamero odkrili zakon močnejšega, tam se neprestano vrsti večna borba. Levi in tigri, leopardi, panterji, hijene, krokodili, zloglasni malajski medved, silni sloni in udavi, vse se kolje mrcvari in sovraži. Najhujši med njimi pa je Vražji tiger. Po silnih borbah, ki jih je morala ekspedicija prestati je bil film srečno zaključen. Tudi dejanje se končuje z ljubavno idilo. Danes ob ½15 bo ZKD priredila krstno predstavo tega filma v kinu Matici. Vstopnina je od 3.50 do 6.50 in lahko film vsakomur priporočimo. K filmu je dodano bogato dopolnilo. Predstave v soboto ob ½15, v nedeljo ob 11. predpoldne v ponedeljek ob ½ 15. uri.

Radioprogram

Sobota, 28. sept.

12.00: Vesele in resne zabavajo te druga v drugo prelivajo se (revija plošč); — 12.45: Vreme poročila; — 13.00: Čas obvestila; — 13.15: Vesele in resne zabavajo te — druga v drugo prelivajo se (revija plošč); — 14.00: Vreme; — 18.00 Na delopust — veselih lic, Radijski orkester; — 18.40: Zunanji politični pregled (dr. Alojzij Kuhar) — 19.00: Čas, vreme, poročila, obovestila; — 19.30: Nac. ura; — 20.00: Nekaj za našo vas; — Sodelujejo: Radijski orkester, Kmečki trio, prizori, recitacije, plošče. Radijski orkester; — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored; — 22.15: Nocoj bodimo dobre volje, igra Radijski orkester.

Zakaj ga je vzela

— Kako neki si mogla vzeti tega nerodneža?

— Vzela sem ga, ker sem se čutila tako sama in ker sem tako potrebovala sočutja.

— Zdaj pa res sočustvujem s teboj.

Domišljavost

— Kaj mislite, ali se genijalnost podeduje?

— Ne vem, jaz namreč nimam otrok.

Pri gledališki blagajni

— Drama, ki jo igrajo danes, ni zate, dečko. Za to si še premajhen.

— Pa mi kupi sedež kje spredaj, papa.

Vrnjena srečka

— Ali si oddal najdeno srečko razredne loterije?

— Seveda, takoj po žrebanju.

MARIJ SKALAN

ROMAN Sida Silanova

»Najti jih moremo brez astrologije,« je dejal Martinc. »Rodila jih je svetovna vojna s tisoči problemov, ki ob njeni likvidaciji niso bili rešeni, ali vsaj ne pravilno. Vprašanje pa je, ali bo nova ureditev mogoča s treznim razumom in popustljivostjo, ali pa bo potreben nov udarec Aleksandra Velikega po tem gordijskem vozlu? Skoraj se mi zdi, da bo iz zmed, ki jih je zapustila svetovna vojna, edini izhod — nova vojna, kakor je po nezadostni prvi operaciji bolnika edina pot k ozdravitvi nova operacija.«

»V svetu, ki je tak, menda tudi usoda nas posameznikov ne more biti drugačna?« je menila Sida.

»Zato opusti vrtanje po notranjih globinah in prepusti svojo barko valovom, i j jo nesejo tja, kamor veter hoče!« je svetovala Danica. »Če je čas tak, ni druge pametne možnosti. Kar bo, pač bo. Ne napadaj, a se tudi ne brani.«

»Ne napadaj, a se tudi ne brani!« Te besede so bile Sidi kakor velika nova blagovest in vodilna smernica v bodočnost. Oklenila se jih je s strastno zaverovanostjo v fatalizem.

»Živeti hočem tako, kakor živi čas sedanjosti,« si je dejala. »Prepuščam svojo barko vetru. Ženi jo, kamor ti je drago k Ervinu ali k Danilu, ali komurkoli!«

Nekaj dni po tem razgovoru med Sido, Danico in Martincem je bila v veliki dvorani »Uniona« tradicijonalna reduta I. S. S. K. Maribora. Sida se je dolgo obotavljala in ni vedela, ali naj se je udeleži ali ne, nazadnje se je pa le vdala prigovarjanju svoje prijateljice in njenega moža ter si naročila krasen kostum in maske. Ko se je zvečer pred ogledalom spreminjala v ognjevito Španko in se ozirala po Danici, ki je oblačila rusko narodno nošo, ji je bilo pri srcu tako tesno, kakor da bi se odpravljala na pogreb in ne na ples.

»Zdi se mi, da bo nocojšnji večer zame le nova bolečina,« je dejala prijateljici.

»Zdi se ti . . . Zakaj neki? Skoči enkrat iz teh svojih neprestanih vrtanj po lastni razboleni duši in vrzi se v življenje! Četudi le za en sam večer.«

»Ko bi mogla.«

»Odvisno je samo od tebe. Kdor si zavali na vsako minuto življenja celo tono tegobe, mora videti povsod le bolest in trpljenje. Vidiš, kako čedna Španka si, živa in ognjevita, toliko obetajoča. Pogiej se le!«

Sida se je zares ozrla po sebi. Njena srednje velika, vitka, a polna postava je bila tako mikavna, da se je od samozadovoljstva nasmehnila. Bele roke z rožnatimi prsti, rdeče in ko zrel sad polne usta, gladka lica, bujni lasje in žive oči — vse je bilo polno mladosti in ženskega razkošja. V kakšnem čudnem nasprotju z vsem tem sta bili tisti dve trpki poteze, ki sta se ji včasih zarisali okoli ust . .

»Pa pojdimo — na bikoborbe . . . .« je dejala naposled in se zasmejala.

»Glej, da zgrabiš kar prvega krepkega za roge in ga ne izpustiš,« se je zakrohotala Danica.

Na zabavišču v »Unionu« je bilo že vse v teku in teku, ko so Sida, Danica in Martinc stopili z avtomobila in odšli med mo garderobe v veliko dvorano, vso polno sama okrašeno in razkošno razsvetljeno. Povsod se je vse trlo razigranih ljudi, maskiranih in nemaskiranih. Po daljšem iskanju so se utaborili pri neki mizi v improviziranem baru, kjer so bili iz polnih papirjev in trakov napravljeni sami pareji, vendar ne docela ločeni, da se jim moglo dobro videti iz enega v drugega, zlasti pa slišati vsako besedo.

Sida se po družbah okoli njihove mize ni dosti ozirala; plesala je nekajkrat z Martincem in nekim neznancem, ki ji je pričel na vse pretege dvoriti, potem se je pa vrnila k mizi in izpila v dušku čašo vina. Tedaj je zaslišala na desni znane glasove in se je ozrla. V sosednem separeju so sedeli odvetnik dr. Vrešar, njegov novi koncipijent dr. Branko Kasjak, sodnik Petrovčič in profesor Pavel Streš ... pili in živahno debatirali.

»Slovenci smo prišli v Jugoslavijo kot Slovenci in zato, da ostanemo Slovenci,« je kričal Branko. »Ako bi bili hoteli postati kaj drugega, bi lahko prekrižali roke in mirno čakali, da nas potujčijo. Če obstoja med Srbi in Hrvati problem narodnega edinstva, se nas Slovencev ne tiče. Oni imajo skupen jezik, mi pa imamo svojega. Stanko Vraz je bil zame renegat, kakor je vsakdo, kdor zataji svoj narod in se vrine v drugega. Sicer je pa vse to neskončno smešno. Povejte mi le en sam primer iz vse zgodovine, da bi bil iz dveh narodov nastal en sam nov narod, ne da bi bil močnejši nasilno požrl šibkejšega! Stapljanje južnih Slovanov v en narod je utopija, ki se ne bo nikoli uresničila. Zakaj je propadel ilirizem? Ker je hotel nekaj nemogočega. Čemu se ne učimo od zgodovine? Čemu poizkušamo znova to, kar je že preteklost zavrgla kot neuresničljivo? Samo Slovani se lahko lotimo takih brezplodnih naporov. Zakaj n. pr. ne pade na pamet Špancem in Portugalcem, da bi pričeli ustvarjati neki pirenejski ali zahodnoromanski narod?«

(Se bo nadaljevalo.)

DOBRO SE JE ODREZAL

— Mihec, tako velik deček, kakor si ti, se vendar ne bo bal spati v temi.

— Ah očka, — ihti petletni Mihec, — tebi je lahko govoriti, s teboj spi mamica.

PRI ZDRAVNIKU

— Gospod doktor, ali imate tudi sovražnike?

— Samo na onem svetu, gospa.

Znanstveno priznan, zdravniško preizkušen SARGOV/ KALODONT PROTI ZOBNEMU KAMNU

DNEVNE VESTI

— **Vseučiliški profesor Jasinski umrl.** V sredo je podlegel v Nišu pljučnici profesor ljubljanske univerze Mihail Nikitič Jasinski. Včeraj so ga v Nišu pokopali. Pokojnik je bil l. 1920 kot ruski emigrant povabljen na našo univerzo in predaval je pravno zgodovino južnih Slovanov do leta 1929. Svoj čas je predaval na univerzi v Kijevu zgodovino ruskega prava. V nedeljo ob 11 bo v pravoslavni kapelici na Taboru parastos za pokoj njegove duše. Bodi odšlič nemu ruskemu učenjaku lahka naša zemlja!

—**Izpremembe v naši vojski.** Imenovani so: za vršilca dolžnosti komandanta pehote dravske divizijske oblasti polkovnik Miljutin Milenkovič, doslej predsednik stalne izpitne komisije, za komandanta artiljerije v štabu II. armijski oblasti artiljerijski brigadni general Antonije Pekić, doslej komandant artiljerije dravske divizijske oblasti, za vršilca dolžnosti komandanta artiljerije dravske divizijske oblasti polkovnik Miloje Popadić, doslej komandant artiljerijske podčastniške šole, za vršilca dolžnosti šefa I. odseka informacijskega oddelka glavnega generalštaba inženjerski polkovnik za generalštabne posle Anton Parte, za vršilca dolžnosti pomočnika 4. pešpolka polkovnik Dragoljub Stojanović, doslej na službi celjskega vojnega okruga, za vršilca dolžnosti komandanta 40. pešpolka »Triglavskega« podpolkovnik Mihajlo Bakić, doslej na službi v komandi ljubljanskega vojnega okruga, za vršilca dolžnosti pomočnika komandanta ljubljanskega vojnega okruga polkovnik Branko Pogačnik, doslej na službi v vojni delegaciji pri železniški direkciji v Ljubljani, za vršilca dolžnosti komandanta celjskega okruga podpolkovnik Ljudevit Janiček, doslej pomočnik komandanta somborskega vojnega okruga, za vršilca dolžnosti komandanta 2. konjeniškega polka podpolkovnik Egon Škrinjar, doslej pomočnik komandanta kosovsko-mitroviškega vojnega okruga, za vršilca dolžnosti komandanta 6. konjeniškega polka podpolkovnik Tonči Kokalj, doslej pomočnik komandanta 1. konjeniškega polka in za vršilca dolžnosti komandanta polka za zvezo inženjerski podpolkovnik Franjo Kapicl, doslej pomočnik komandanta istega polka.

— **Priznanje farmacevtske prakse.** Minister za telesno vzgojo naroda in zastopnik ministra za socialno politiko in narodno zdravje je izdal pojasnilo, da se mora diplomiranim farmacevtom, ki se prijavijo za polaganje državnega strokovnega lekarniškega izpita kot dveletna praksa v smislu člena 1. pravilnika o polaganju tega izpita z dne 22. februarja 1933 smatrati in priznati praksa v vseh javnih lekarnah. Za dokaz te prakse bodo služila potrdila dotičnih bolnic, okrožnih uradov in zdravstvenih zadrug, v čijih lekarnah so kandidati prakticirali. Potrdila okrožnih uradov in zdravstvenih zadrug morajo biti potrjena od pristojnih sanitetnih oblasti, pri katerih so bili dotični diplomirani farmacevti prijavljeni, ko so nastopili prakso.

— **Vzpenjača na Pohorju.** Parmetni minister je brez vsake obveznosti za državo podaljšal še za leto dni predkoncesijo za trasiranje in tehnična pripravljalna dela za vzpenjačo na Pohorje.

— **Metropolit Dositej v Pragi.** Včeraj zjutraj je prispel v Prago zagrebški pravoslavni metropolit Dositej, ki bo jutri na dan Sv. Vaclava oficijelno zastopal srbsko pravoslavno cerkev in patrijarha Varnavo pri blagoslovitvi pravoslavnega hrama Sv. Cirila in Metoda v Pragi. Pražanom je metropolit Dositej že dobro znan, saj je od leta 1921 organiziral pravoslavno cerkev v Pragi. Po svoji materi je češkega rodu in češčino govori gladko.

— **Vsa občina zarubljena.** Pod tem naslovom smo priobčili v sredo članek, v katerem pisec iz Višnje gore očita takratnemu sreskemu načelniku g. Jožefu Erjavcu, da je pregovoril občinski odbor na Polici, da se je zgradila 5 m široka banovinska cesta. V resnici je pa odredila gradnjo 5 m široke ceste višja oblast, dočim se je načelnik cestnega odbora Višnja gora g. Erjavec zavzemal za 3 m široko cesto, ki bi bila polovico cenejša.

— **Nov muslimanski tednik.** Prihodnji teden začne v Sarajevu izhajati nov muslimanski tednik »Islamski glas«.

— **Za pocenitev mesa v Zagrebu.** Tudi med Hrvati se mnogo govori o visokih cenah mesa v primeri s cenami žive živine. Kmet mora prodajati živino po najnižjih cenah, meso se pa ne poceni. Zagrebško mestno načelstvo je sklenilo sklicati anketo, na kateri se bo razpravljalo o cenah mesah. Anketa bo skušala vplivati na mesarje, da bi prodajali meso ceneje.

— **Naši hotelirji na Češkoslovaškem.** V torek zjutraj se je pripeljalo z avtobusom v zdravilišče Pieštan 25 jugoslovenskih hotelirjev. Ogledali so si zdravilišče in njegove naprave. V pogovoru s predstavniki češkoslovaškega hotelirstva je vodja izleta izjavil, da se čudi, kako malo propagande dela Češkoslovaška v Jugoslaviji za svoje naravne lepote, moderne hotele, letovišča in zdravilišča. Zvečer so odpotovali naši hotelirji preko Bratislave na Dunaj, kjer so ostali dva dni.

— **Šmarjetna gora nad Kranjem,** priljubljena izletna točka, ki jo upravlja Slovensko planinsko društvo, Kranj, je sedaj popolnoma na novo preurejena, na novo opremljena in dobro oskrbovana. Posetite jo, zlasti sedaj v lepih jesenskih dnevih, ker vam nudi baš sedaj edinstven razgled po celi Gorenjski. Izrabite nedeljske vozne listke.

— **Prešernova koča na Stolu** bo odprta do vključno 6. oktobra. Planinci, posetite najvišji vrh Karavank v lepih jesenskih dnevih.

—**Krožno potovanje jahte »Universitas«.** V soboto se vrača s krožnega potovanja po našem Jadranu jahta dunajske univerze »Universitas«, na kateri je 21 avstrijskih izletnikov. V ponedeljek krene jahta znova na pot z drugo skupino avstrijskih izletnikov.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo hladno, precej stalno lepo vreme. Včeraj je deževalo v Rogaški Slatini, Zagrebu in Beogradu. Najvišja temperatura je znašala v Skoplju 30, v Beogradu 29, v Sarajevu 28, v Splitu 27, v Zagrebu 23, v Rogaški Slatini 21, v Ljubljani 14.2, v Mariboru 14. Davi je kazal barometer v Ljubljani 766.4, temperatura je znašala 5.

— **Štirje fantiči na pomoč Abesiniji.** Na borzi dela v Vršcu je policijski organ opazil štiri dečke v starosti od 13 do 14 let, ki so se mu zdeli takoj na prvi pogled sumljivi. Izkazalo se je, da so prišli iz bližnje vasi Jaša Tomič v Vršac, da bi zaslužili nekaj denarja za pot v Abesinijo, kamor so se bili namenili, da bi se ponudili abesinskemu cesarju kot vojaki korenjaki v vojni proti Italiji. Vsi skupaj so imeli 4 Din in štiri velike nože, s katerimi so se hoteli spustiti v boj proti italijanski vojski. Boježeljnost se jim je pa menda ohladila takoj, ko so jih očetje doma našeškali.

— **Aretacija ubijalca Ivana Kovača v Švici.** Naš državljan Ivan Kovač, ki je prej šnjo soboto v gozdu pri Meryju v Franciji iz osvete ubil dva svoja tovariša je bil v Arau v Švici kot postopač aretiran. Francoske oblasti zahtevajo, da jim ga švicarske oblasti izroče.

— **Težka nesreča v kamnolomu.** V kamnolomu pri Podsusedu se je pripetila včeraj težka nesreča. Pri miniranju je zasulo kamenje 30-letnega delavca Ivana Ježa. Zadobil je težke poškodbe po vsem telesu. Prepeljali so ga v bolnico, toda zdravniki imajo malo upanja, da bi mu rešili življenje.

Iz Ljubljane

—lj **Gibanje stanovanjskih najemnikov.** Stanovanjski najemniki v Ljubljani so sicer tako rekoč neorganizirani vendar se je zadnje čase glede na znane ukrepe pričelo v njih vrstah močno gibanje. Pričel se je pravcati lov na čim manjša in zato cenejša stanovanja v mestu, pa tudi daleč zunaj na periferiji. Zlasti uradniške žene so te dni pretaknile vso bližnjo okolico iščoč primernih stanovanj. Kakor vse kaže, bodo v bližnji bodočnosti opuščena številna več ja stanovanja v mestu, ki so jih imele doslej uradniške družine, kajti najemnin v dosedanji višini uradnik ne more več plačevati.

—lj **Prirodoslovno društvo zopet na delu.** Kakor že več let, bo tudi letos prirejalo Prirodoslovno društvo redna predavanja iz prirodoslovnih ved. Predavanja se bodo zopet vršila v predavalnici Mineraloškega instituta na univerzi ob sobotah zvečer ob 18. uri, vsakih 14 dni. Prvo letošnje predavanje bo v soboto, 5. oktobra, in sicer o transfuziji krvi. Predaval bo g. prim. dr. B. Lavrič ob skioptičnih slikah, ki bodo nazorno pojasnjevala zanimivo predavanje. V letošnjem načrtu je še 11 zanimivih predavanj. Člani in prijatelji Prirodoslovnega društva, posečajte tudi letos naša predavanja!

—lj **Prošnja mestnemu načelstvu.** Prizadeti obrtniki smo se obrnili oni dan na mestni magistrat s prošnjo, naj bi se vendar enkrat že odstranili kostanji na Cankarjevem Nabrežju. Cesta je tam regulirana in kostanji niso v okras mestu, mi pa moramo od jutra do večera po nepotrebnem žgati luč, kajti v temi se ne da delati. Prizadeti obrtniki ponovno prosimo, naj se to drevje končno podere, da bomo lahko delali podnevi brez luči. — Več obrtnikov.

lj— **Film, bi vas spravi v dobro voljo!** Jutri nastopita v Elitnem kinu Matici slavna češka komika Voskovec in Werich. Film je verna slika njunega življenja: izšolana in diplomirana inženjerja nista dobila službe. Čeprav sta mnogo stradala, nista izgubila humorja. Vedno vedra in vesela sta se bila skozi življenje, vse kar ju je doletelo, sta vzela le z lahke strani. In tako ju je pot zanesla na oder, od odra pa k filmu. Od začetka pa do konca je film poln veselih dogodivščin, da vzbuja salve smeha in krohota. To je delo, ki spravi slehernega v dobro voljo. Pridite jutri, Voskovec in Werich vas bosta izvrstno zabavala!

—lj **Dobrodelna tombola** mestne občine ljubljanske se radi tehničnih ovir ne bo vršila v nedeljo 29 t. m., temveč je prestavljena na nedeljo 13. oktobra na Kongresnem trgu. V primeru slabega vremena se bo vršila na Taboru v Sokolskem domu. Ura pričetka se pravočasno naznani. Vse razpečevalce tombolskih srečk prosimo, da nerazprodane srečke še nadalje obdrže in nadalje razpečavajo. Ljubljanske občane pa ponovno prosimo, da pridno kupujejo srečke, katerih je bilo doslej razprodanih šele prav majhna količina. Vsak naj se spomni, da se bliža zima in da postaja potreba revne šolske mladine po topli obleki in obutvi vsak dan večja in odpomoči nujnejša!

KINO SLOGA
Ljubljanski Dvor — Telef. 27-30
Danes premiera sijajne burke
Če žene stavkajo . . .
Trude Marlen — Paul Richter
Oskar Sima
Jamčimo za 2 uri smeha!
Predstave ob 16., 19.15 in 21.15

— **Izlet v München na oktobersko razstavo** organizira Putnik v Ljubljani v času od 2. do 6. oktobra. Cena tega petdnevnega izleta, t. j. železniška vožnja in vsa oskrba je v II. r. Din 975.—, v III. r. Din 1.465.— Prijave do 28. t. m.

—lj **Naknadno vpisovanje v II. in III. razred strokovno nadaljevalne šole za mehansko - tehniške obrti v Ljubljani** je v nedeljo 29. t. m. do 11. ure v prostorih osnovne šole na Ledini. S seboj je prinesti zadnje spričevalo in Din 22.—.

—lj **Umetnostno - zgodovinsko društvo v Ljubljani priredi v torek 1. oktobra ob eni popoldne izlet v Velesovo (krasna cerkev, slike Kremser - Schmida, Metzingerja, Štaverja, 700 let star kip M. B.). Avtobus na Kongresnem trgu. Zglasiti se je treba v trgovini Podkrajšek na Jurčičevem trgu pri Hradeckega mostu in plačati 20 Din voznine do ponedeljka zvečer ob petih. Izlet ob vsakem vremenu. Vodil bo msgr. Viktor Steska. Prijatelji umetnosti vabljeni.**

—lj **Nagla smrt.** Ob 9.36. so bili reševalci pozvani na Karlovško cesto 8, kjer se je v Jerančičevi hiši zgrudila 59 letna Marija Škenderjeva vdova po železn. uradniku. Škenderjevo je zadela kap in ko so prišli reševalci tja, je bila že mrtva.

—lj **Klub Primork** vabi vse svoje članice, da se udeleže pogreba marljive in nepozabne sodelavke ge. Fani Fotičeve, ki bo jutri ob 14 izpred hiše žalosti Novi trg št. 1.

—lj **Dve nesgodi.** Na realki se je včeraj ponesrečil dijak Boris Družina. Padel je tako nesrečno, da si je zlomil nogo in so ga morali prepeljati v bolnico. — Iz Kranja so danes prepeljali 41 letnega Janeza Božovičarja, delavca v tovarni »Jugobruna«. Pomagal je pri premikanju vagona, nenadoma mu je pa spodrsnilo in je padel pod vagon, ki mu je zmečkal levo roko.

ELITNI KINO MATICA
Telefon 2124
Danes ob 4, 7¼ in 9¼ zvečer premiera godbe, petja in zabave
ČAROBNI BAR
Največja glasbena revija sezone. BOGATO DOPOLNILO
Predprodaja od 11. do pol 13.

Tragična smrt vestnega gospodarja

Škofja Loka, 26. septembra.

Včeraj ob 17. si je končal v Medvodah življenje posestnik, opekar, umni kmeto, valec in gospodar g. Josip Peternelj iz Selc nad Škofjo Loko. Z železnega mostu, ki veže Medvode z Vrjami, pri papirnici Medvode, je skočil v vodo in utonil. Nihče ne ve, kaj je pognalo Peternelja v obup, nedvomno pa je napravil ta svoj usodni korak v hipni duševni zmedenosti.

Dopoldne, pred svojo smrtjo, se je mudil Peternelj še v Škofji Loki in je s svojo ženo Ljudmilo delal pri preds. občine neka pisma. Peternelj se je potem pomudil še kratek čas v mestu, nakar se je s kolesom odpeljal proti Medvodam. Njegovo čudno vedenje na mostu je sicer opazoval slučajno prisotni ribič, pa seveda ni mislil, da namerava mož na mostišču kaj posebnega. Ta pa je medtem naslonil kolo na ograjo ter odložil površnik. Na listič je še napisal nekaj besed in svoj naslov, v naslednjem hipu pa se je povzpel na vrh ograje in se pognal v globino. Valovi Save so nesrečneža takoj zagrnili, samo enkrat še se je pokazalo njegovo telo iz vode, potem pa je izginilo. Ribič je skušal v zadnjem trenutku Peternelja zadržati, a zaman. Peternelj je bil že v objemu valov. Peterneljevo truplo so pričeli takoj iskati, pa ga do večera niso našli, davi pa so ga baje le dobili in prepeljali domov v Selca, kjer bo pogreb.

S Peterneljem izgublja Selška dolina moža redkih sposobnosti. Ne le da je imel svojo domačijo lepo urejeno, bavil se je tudi z izumi predvsem gospodarskimi. Posebno škropilnico si je pustil celo patentirati. Veliko ljubezen je gojil tudi do sadjarstva in ni dolgo tega, ko je posadil na vrtu okrog 300 drevesc. Kot gospodarja so ga poklicali tudi v občinski odbor in je bila njegova tehtna beseda vedno dobrodošla. Zadnje čase je bil nekam zamišljen in pravijo, da je imel fiksno idejo, da mu okolica posestvo premalo vestno in skrbno upravlja, da mu zapravljajo premoženje, kar pa seve ni res.

Iz Celja

—c **Zanimanje za letošnji abonma** v celjskem gledališču je pod vplivom znižanja doklad državnih nameščencev tako popustilo, da po dosedanjih prijavah odnosno odjavah skoro ni izgleda za redno sezono in bodo morala ljubljanska gostovanja najbrž izostati. Če do razpisanega roka, t. j. do 30. t. m., ne bo doseženo zadostno število prijav, bo morala uprava Mestnega gledališča v Celju žalibog preklicati gostovalno ponudbo ljubljanske drame. Da se Veliko Celje izogne tej kulturni sramoti, pozivamo vse interesente da se brez odloga odločijo za vstop v krog gledaliških abonentov in se prijavijo v knjigarni »Domovini« na kralja Petra cesti.

—c **Splošni šahovski turnir** Celjskega šahovskega kluba se bo pričel v torek 1. oktobra. Razpisane so štiri nagrade. Kdor dobi dve tretjini vseh doseglijivih točk, se lahko udeleži glavnega turnirja. Vsak red ni član se lahko prijavi v kavarni »Evropi« z vpisom v poslovno knjigo.

—c **Podsavezna prvenstvena tekma** med SK Celjem in SK Atletiko se bo pričela v nedeljo 29. t. m. ob 15.30 na igrišču pri »Skalni kleti«. Ob 14. bo predtekma rezerv obeh klubov.

—c **Spominska maša.** Ob prvi obletnici tragične smrti gasilskega organizatorja g. Jerneja Vengusta, ki se je ponesrečil lani 30. septembra pri znani katastrofi celjskega gasilskega avtomobila v Levcu pri Celju, bo v nedeljo 29. t. m. ob 8. zjutraj v mestni župni cerkvi spominska sv. maša za žrtve te katastrofe.

Z Jesenic

— **Nesreča v tovarni.** V tovarni KID na Jesenicah, v obratu žična valjarna, se je pripetila v četrtek zjutraj težja nesreča. Valjača Mavc Janeza je v valju se nahajajoča žareča žica tako hudo pritisnila k progi, da mu je na eni nogi na mečih prežgala meso do kosti, na drugi pa mu je tudi izžgalo hudo rano. K sreči je pritekel njegov brat Jože, ki je s sekiro presekal žico ter s tem obvaroval Janeza še hujših poškodb. Ponesrečenca so prepeljali v bolnico bratovske skladnice, kjer mu je zdravnik dr. Schwab nudil prvo pomoč.

— **Lepo obiskano Sokolsko predavanje.** V sredo zvečer se je v Sokolskem domu vršilo drugo predavanje v zvezi z družabnim večerom. Predaval je br. dr. Verčon iz Maribora o abesinskem problemu, ki danes silno vznemirja svet. Pred predavanjem je društveni starešina br. dr. Obersnel pozdravil navzoče, predvsem pa predavatelja, ki mu je številno članstvo prirdilo živahne ovacije. Predavatelj je v enournem govoru znanstveno obdelal ta pereči problem, predvsem pa dolgoletne boje evropskih velesil za nadoblast nad črnim cesarstvom. Očrtal je tudi gigantski diplomatski dvoboj med kraljico oceanov Anglijo in mlado fašistično Italijo ter njih mrzlične priprave za event. oboroženi konflikt. Poslušalci so z velikim zanimanjem sledili predavanju in ob koncu nagradili simpatičnega predavatelja s prisrčnim odobravanjem. Sledila je živahna debata, predavatelj ja pa odgovarjal na vprašanja. Slednjič se je starešina dr. Obersnel zahvalil predavatelju za poučno predavanje, članstvu pa za lepo udeležbo.

— **Sport.** Prvo moštvo SK Bratstva bo gostovalo v nedeljo 29. t. m. v Radovljici, kjer nastopi v prvenstveni nogometni tekmi proti prvemu moštvu SK Radovljica. Prvenstvena nogometna tekma, ki se je vršila v nedeljo med SK Svobodo Tržič in SK Bratstvo z Jesenic je končala z zmago Bratstva z rezultatom 6:0, ne pa 1:0, kakor je poročal tiskarski škrat.

V Škofji Loki

— **Obletnice smrti** blagopokojnega Viteškega kralja Zedinitelja se bo spominjala tudi Škofja Loka z najglobljimi izrazi pietete in globoke bolesti, ki jo občuti še danes vse prebivalstvo nad izgubo ljubljenega kralja. Sokol priredi poseben komemoracijski večer z najizbranejšim sporedom, s sodelovanjem pevskega zbora in orkestra, ki bosta izvajala turobne kompozicije. O širši spominski proslavi bo sklepal občinski odbor prihodnji teden.

— **Zračni napad na Škofjo Loko.** Fingiran zračni napad na Škofjo Loko bomo doživeli v kratkem in so z vsemi pripravami že gotovi. Vršilo se je že več sestankov, ki so se jih udeležili — poleg drugih — predstavniki Rdečega križa, gasilcev, zdravstveni krogi, kemiki itd. Nad Loko bodo priletela tri letala, ki bodo »metala« bombe in pline. Čim se bo zaznalo za »sovražnikov« napad, bodo takoj stopile v akcijo ekipe, sanitejci pa bodo znosili »ranjene odn. zastrupljene« Škofjeločane v Kapucinski samostan, kjer bo ambulanta. Prebivalstvo dobi še posebna navodila. Dan zračnega napada še ni določen.

— **Avto je zgrmel v dolino.** Delavci, ki so zaposleni pri gradnji ceste nad Poljansko dolino, nimajo posebne sreče. Dosedaj sta se jim je pripetili že dve nesreči — v dolino sta zgrmela avto in valjar, pred dnevi pa se je zgodila še ena nesreča. Avto je moral biti pretežak za tamošnji svet pa se je nagnil na strmi breg in zdrsnil po njem navzdol. Nesreče niso mogli preprečiti, ker je strmina prehuda. Avto se je močno poškodoval.

MALI OGLASI
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO
Beseda 50 par, davek 3.- Din
Najmanjši znesek 8 Din

MALINOVEC
pristen naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v
LEKARNI DR. G. PICCOLI, LJUBLJANA, Tyrševa cesta 6 (nasproti Nebotičnika) 55/L

STANOVANJA
Beseda 50 par, davek 3.- Din
Najmanjši znesek 8 Din

DVOSOBNO stanovanje, svetlo, s kuhinjo in pritiklinami išče mirna in snažna družina. Vselitev 1. novembra. Ponudbe z navedbo najemnine na upravo »Slov. Naroda« pod »Siguren plačnik«. 2759

Sveže morske ribe
vedno v gostilni pri »Kmetu«, Gosposvetska cesta št. 8.
DANES: brancini, cipli, barboni, švoje, škombri in sardele.
Istotam se točijo prvovrstna šibenška črna in bela ter domača vina. Izborna kuhinja, zmerne cene.
Se priporoča
DUMA vd. STOSIĆ.

†

Potrti neizmerne žalosti naznanjamo tužno vest, da je naš ljubljeni soprog, oče, brat, stric, svak in zet, gospod

RUDOLF EST

mestni računski inspektor v pokoju in rezervni kapetan

danes ob 17. uri za vedno zatisnil svoje trudne oči.

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto 28. septembra ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Jegličeva cesta št 10, na pokopališče pri Sv. Križu.

Ljubljana, 26. septembra 1935.

VIKTORIJA, roj. TONČIČ, soproga,
JOŽA, MAJDA, SONJA, otroci, in ostalo sorodstvo.

Inserirajte v „Slov. Narodu“

OPERNA KLET
Morske ribe v veliki izbiri: škampi švolje, detule, brancini, škombri, orade, št. petar, škorpino, brodeto, tunina na gradeli, kalamari. Mošt vugava prvovrstni in druge kvalitete dobrih vin.
MAGDA LOZIĆ

PRODAM
Beseda 50 par, davek 3.- Din
Najmanjši znesek 8 Din

Škornje št. 40, dve plišaste jopice za srednjo žensko postavo se ugodno proda. Ogleda se Pod Rožnikom c. I. št. 9. 2764

HUBERTUS PLAŠČE nepremočljive, otroške 165 Din za odrasle 250 Din, v vseh barvah pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14 4.L.

Pozor!

M. Čuček pralnica, svetlolikalnica, čistilnica, Kolodvorska 23

PEREM vsakovrstno perilo, zastore i.t.d.

SVETLOLIKAM ovratnike, srajce, zapestnice i.t.d.

ČISTIM damske in moške obleke, plašče i.t.d. Prepričajte se o dobri postrežbi in jako nizkih cenah. Priporoča se
Čučko-va

Napravite konec javnemu škandalu

Ne samo živino, tudi ljudi pustimo mučiti — Kričeč primer brezsrčnosti

Ljubljana, 27. septembra.

Pod tem naslovom je priobčil »Slovenski Narod« v soboto 21. t. m. članek, v katerem opisuje strašno trpinčenje živine pogonjačih. Človek, ki ima samo trohico srčne omike, skoraj ne more verjeti, da je surovost ljudi taka, kot je v članku opisana. In vendarle je — v sramoto vsem nam — na žalost večkrat še hujša. Imamo vendar zakon proti trpinčenju živine. Zakaj se ne izvaja? Prav tako pa smatram, da kakor ni dovoljeno tako brutalno postopanje z ubogo živino, bi ne smelo biti dovolejno niti z ljudmi. Že kot otrok sem bežal od pastirjev, kadar sem videl mučenje mladega ptičjega zaroda ali raznih drugih malih živali. Že v otroški dobi se pokaže značaj poznejšega zrelega človeka. Česara se Janezek nauči, to Janez zna. Otrok, kateremu starši dovolijo mučiti katerokoli žival, ne more nikoli postati človek srčne omike in ne bo nikoli poznal najmanjšega usmiljenja napram sočloveku. Strašni in najnizkotnejši instinkti človeka-zveri današnje dobe groze, da s svojim egoizmom lastnega jaza uničijo vse kulturne in materijalne dobrine vseh vekov in da bo dragocena človeška kri oškropila barikade in tekla v potokih, ako mogočnežev tega sveta kmalu ne sreča pamet, ali pa če se široke mase same ne zavedo človeškega dostojanstva.

V »Slovencu« z dne 17. t. m. sem čital statistiko o mučenju otrok v Nemčiji in Angliji. Omenjeno je bilo tudi, da se dogajajo taki primeri. Ni bilo pa navedeno število. Najbrž je pregrozno. Toda dalje. Slovenci se tako radi ponašamo s svojo kulturo. Jaz o tej kulturi zelo dvomim. Za dokaz zadostujeta gornja dva primera, vendar pa moram radi aktualnosti omeniti še en primer, kateremu sem bil sam priča in ki se je dogodil na javnem prostoru, kjer so bili navzoči tudi tujci. Videl sem, kako so človeka z razbito brado, vsem okrvavljenim obrazom in ves okrvavljen po prsih vlekli po tleh kakor hlod in da je naposled, edini ki se je resno zavzel za pravice ČLOVEKA — bil aretiran, medtem, ko se je gledalcev polastil strah, da so se razbežali in niso hoteli ničesar videti. Ne samo človeško dostojanstvo, ki je s takim početjem pogaženo v blato, ne samo kultura in civilizacija, marveč tudi ugled naroda, države in Ljubljane same zahteva, da se taki primeri v bodoče onemogočijo.

Glede mučenja živine je »Slovenski Narod« apeliral na oblastva, da to preprečijo. V pogledu primera, katerega sem tu omenil (kakor tudi vseh temu enakih) pa apeliram jaz predvsem na mednarodno ligo za čuvanje človeških pravic, osobito na njena člana gg. župnika Finžgarja in pesnika Župančiča, da s svojim protestom opravičita obstoj lige. Ako se tako ravnanje z živimi bitji (pa bodisi živali ali ljudi) ne da odpraviti, naj vrag vzame vso kulturo in civilizacijo. Vsaj pravice in legitimacije nimamo, da se z njo ponašamo, niti nimamo pravice, da se zgražamo danes nad čarovniškimi procesi, saj niso danes oni, ki tako ravnajo, nič boljši od srednjeveških mučiteljev. — Človek.

Poljedeljstvo v Beli Krajini

Vsaka jesen prinaša nova razočaranja in novo poslabšanje že itak težkega položaja

Črnomelj, 27. septembra.

Z malo več razumevanja so oblasti pričele pospeševati poljedelstvo v Beli Krajini šele v zadnjih treh letih, ko je bilo dobrenih nekaj posebnih kreditov, in ko so dobili naprednejši kmetovalci tudi nekatere važne gospodarske pripomočke po zniženih cenah. L. 1933 začeta akcija za nabavo kmetijskih strojev in kmetijskega orodja se lani in letos žal ni mogla uspešno nadaljevati, ker so se razmere na kmetih še bolj poslabšale, po Bele Krajini so pa pogosto pustošile tudi ujme, ki so zaradi velikega števila uničenih pridelkov onemogočile kmetom vsak izkupiček in zaslužek. Izvzemši nekaj nabavljenih novih plugov za boljše obdelovanje zemlje ni bilo v pogledu zboljšanja kmetijskega orodja in strojev v zadnjem času v Beli Krajini storjeno nič.

Po ugodni ceni je banska uprava svoječasno dodelila črnomeljskemu srezu več gnojničnih sesalk, ki pa bi jih bilo potrebno še več, da bi moglo biti zadoščeno vsaj najnujnejšim potrebam prebivalstva. Občinski kmetijski odbori so tedaj po uradnih navodilih sicer določili okoliše, ki morejo sesalke uporabljati, vendar pa so zlasti nekateri preveliki, kar dokazujejo tudi l. 1933 sestavljeni in lani izpopolnjeni uradni seznami vsega kmetijskega orodja in strojev v našem srezu. Ker omogoča tak seznam vsak čas točen pregled, je delo v tem pogledu za bodoče v veliki meri olajšano.

Za splošno povzdigo poljedelstva je zlasti važno gnojenje zemljišč in je bilo zadnja leta v Beli Krajini temu vprašanju posvečeno mnogo pozornosti. Bilo je precej poskusov z umetnimi gnojili, ki je zanje tudi banska uprava prispevala večje zneske, vendar pa je bil končni rezultat negativen; ne sicer v pogledu kakovosti in vrednosti umetnih gnojil, pač pa zaradi njihove sorazmerno previsoke cene. Poskusi na različnih terenih in pri različnih kulturah so dali odlične rezultate, vendar pa je pri sedanjih neugodnih razmerah koristnejše forsirati uporabljanje gnojnice, pomešane s superfosfatom, kar se je po vsem srezu uspešno razširilo.

Veliko potrebo in velike uspehe smotrenega pospeševanja našega gospodarstva je pokazala zlasti propaganda za gnojišča in gnojnične jame, saj je bilo v zadnjih treh letih v Beli Krajini zgrajenih blizu 50 modernih betoniranih gnojišč, ki je zanje deloma tudi banska uprava prispevala. V tem pogledu je odslej propaganda skoraj nepotrebna, ker so vsi kmetovalci že spoznali veliko prednost in korist urejenih gnojišč.

Z velikim zanimanjem so belokranjski gospodarji zasledovali uspehe izmenjave semen in poskusnega gnojenja v Beli Krajini še neudomačenih kulturnih rastlin. Letos, kakor tudi lani je bila zlasti živahna propaganda za izmenjavo semenskega krompirja, ki je vsepovsod pokazala prav lepe uspehe. Banska uprava, ki je to akcijo uspešno podprla, je črnomaljskemu srezu dodelila tudi pol vagona beltinske semenske pšenice, ki je pokazala enako lepe uspehe kakor krompir. Ta zamenjava je bila nujno potrebna, ker obrodi domača pšenica zelo slabo. Z naravnost odličnim uspehom se morejo pohvaliti kmetovalci, ki so gojili originalni pernavski lan, ki se od domačega razlikuje zlasti po bujnejše rasti, večjem pridelku in boljšem vlaknu. Zlasti slednje je važno, ker je znana velika razširjenost domače obrti med Belokranjci.. Dobre uspehe so pokazale tudi solnčnice, ki so mestoma zrasle do 3 in pol metra visoko s pol metra široko glavo. Veliko korist te rastline, ki je do nedavnega bila v naših krajih skoraj neznana, so kmetovalci takoj spoznali in jo sedaj močno goje. Seme zanje je banska uprava dodelila brezplačno skupaj s semenom soje za kisanje krme in soje za hrano, ki pa jima naša zemlja ne prija in zato niso bili doseženi posebni uspehi. Omeniti moramo pomanjkanje cenene strokovne literature, ki bi si jo naši kmetovalci radi nabavili. Zlasti pomanjkljiva je literatura o gojitvi in predelavi lanu.

O travnikih in pašnikih je »Slovenski Narod« v izčrpnih člankih že izčrpno poročal. Zadnja leta vidimo precej napredka. Železno travniško brano, ki je bila v nekaterih krajih Bele Krajine še nedavno skoraj neznana, so pričeli naprednejši gospodarji uporabljati z velikim pridom. Za smotreno obdelovanje je seveda potrebna stalna pobuda. Razveseljivo je dejstvo, da te mu važnemu vprašanju gospodarji posvečajo vedno več pozornosti.

Lani in letos je pokazala lepe uspehe končno tudi propaganda za nabiranje zdravilnih zelišč, ki jih je v naših krajih mnogo. V enem samem letu je bilo nabranih in prodanih zelišč za nad 100.000 Din. Sporedno s propagando za nabiranje je šeski kmetijski referent poučeval zlasti mladino o pravilnem sušenju in spoznavanju za prodajo in izvoz najvažnejših vrst. Bilo bi potrebno napraviti več kolekcij zdravilnih zelišč, ki bi v posameznih občinah bile stalno razstavljene, a prav tako je potrebna res dobra in poučna slovenska strokovna knjiga o zdravilnih zeliščih.

Veliko pozornost je treba v Beli Krajini posvečati tudi neizrabljenim zemljiščem, pašnikom in steljnikom, ki jih je le v črnomeljskem srezu nekaj nad 2.000 ha. V nekaterih krajih so po obsežni propagandi posamezni gospodarji neizčrpna zemljišča obdelali in dosegli zlasti s krompirjem na njih prav lepe uspehe.

Krivda za razočaranja, ki jih kljub vsemu vsako jesen doživlja zaradi slabega pridelka naš belokranjski kmet, ne zadene njega samega, marveč jo je pripisati ujmam in predvsem pomanjkanju denarja, dočim je ljubezni in razumevanja za umno gospodarstvo v naših krajih dovolj. Če bodo oblasti s še večjimi dotacijami rešile tudi to najtežje vprašanje, bo v nekaj letih doseženih v Beli Krajini precej lepih uspehov, ki bodo v marsikaterem pogledu olajšali sedanje težko stanje.

Kuhinje tovarne v Rusiji

Imajo jih že 200 — Samo v eni je zaposlenih 420 kuharjev

V Sovjetski Rusiji polagajo večjo važnost na količino, nego na kakovost. Ker se tiče količine lahko pridružimo ogromnim industrijskim podjetjem še nove tovarne kuhinje, kakor se uradno imenujejo. Sovjeti ne skrbe samo za povečanje proizvodnje in razdelitve živil, temveč tudi za pravilno prehrano ljudi. Ker se hrani samo po mestih 20,000.000 na deželi 40,000.000 ljudi v javnih kuhinjah in restavracijah, posvečajo sovjeti vso pozornost javni prehrani da bi v ničemer ne zaostajala za domačo kuhinjo.

Zato so ustanovili tovarne kuhinje, opremljene z vsemi najmodernejšimi pripomočki. Takih ogromnih restavracij imajo zdaj v Rusiji 200 in promet v njih je tako velik, da si ga v naših razmerah težko mislimo. V zadnji številki »Revue de Moscou« čitamo, da pripravljajo v kuhinji tovarni številka 1 na dan 16.000 obedov, 40.000 paštet, 5.000 kolačev, 5.000 prikuh 5.000 predjedi in 55.000 deloma toplih, deloma hladnih jedi. V tej restavraciji lahko obeduje naenkrat 1.500 ljudi. Da bi pa hrana tudi po kakovosti odgovarjala tem zahtevam, zato skrbe številne poskušnje in preizkušnje v ogromnih laboratorijih, ki zavzemajo vse pritličje velikega poslopja. Iz shrambe pridejo jestvine najprej v bakteriološki laboratorij, kjer preizkusijo njihovo brezhibnost. Že pripravljena jedila pridejo v kemični laboratorij, kjer ugotove, kako so skuhane ali pečene in koliko je v njih kalorij. Določeno je namreč, da mora dati vsaka predložena jed 700 kalorij.

Potem pride tretja preizkušnja odnosno pokušnja. Glavni kuhar pokusi vsako jed in ugotovi, ali odgovarja zahtevam okusa in vonja, pa tudi barva mora biti prava in jed prirejena tako, da tekne človeku že na prvi pogled. Če jed vsem tem zahtevam ne odgovarja, se pod nadzorstvom glavnega kuharja zboljša, če je mogoče, drugače pa mora nazaj v kuhinjo. Velikanski promet pa zahteva tudi primerno število osobja. V kuhinji tovarni številka 1 je zaposlenih 420 kuharjev. Vsak je odgovoren za svojo jed in jamči zanjo s svojim imenom, zabeleženem na jedilnem listu. Seveda so vsi kuharji dobro izšolani, sami pa poučujejo mlajše moči. Za kuharje se zahteva poleg strokovne izobrazbe sedem razredov srednje šole. Tako upa Sovjetska Rusija zboljšati javno prehrano in osvoboditi ženo-gospodinjo mučnega in zamudnega dela v kuhinji

Göring je zapravljiv

Na nürnberškem kongresu nemške narodno socijalistične stranke je vzbudilo splošno pozornost čudno vedenje generala Göringa. Prvič se je pripetilo, da na tako važni manifestaciji doslej nerazdružljivi Hitlerjev prijatelj ni stal v ospredju, temveč se je pojavil ob njegovi strani šele zvečer v loži na slavnostni predstavi v operi. Zakaj Göring po svoji stari navadi ne sili več v ospredje? Saj se je dal zastopati tudi na velikih jesenskih manevrih po generalu Milchu, pa tudi velikim letalskim vajam ni prisostvoval, čeprav je šef letalstva. Ta čas, ko so se dvignile eskadrile nad Braunschweig, se je zatekel šef letalstva v vzodno Prusijo. To vedenje se da pojasniti s trenutnim nesoglasjem med Hitlerjem in Göringom.

Vzrok tiči v tem, da je moral državni kancelar brati svojemu letalskemu ministru levite zaradi ogromnih izdatkov, ki je z njimi obtežil državni proračun. Ni še točno znano, koliko milijonov požre novo letalsko ministrstvo s svojimi 3.000 pisar, nami, zavarovanimi proti napadom iz zraka in s svojo drago opremo, kajti Göring ne zahteva največjo udobnost samo zase, temveč tudi za svoje letalce. Te zahteve so pa trn v peti vsemu častniškemu zboru nemške armade in v njegovem imenu je general von Fritsch opozoril Hitlerja, da bo treba ubrati drugo pot. Pa tudi dr. Schacht je opozoril Hitlerja, da je skrajni čas, da neha Göring razmetavati denar.

Podmorska restavracija

Nedavno je bila v New Yorku dražba starih vojaških predmetov in med njimi so prodajali za staro železo tudi zastarelo podmornico. Kupil jo je podjeten restavrater, jo znotraj krasno opremil in napravil iz nje originalno podmorsko restavracijo. Restavracija je določena za ljubitelje morja in v skladu s tem se dobe v nji samo morske ribe, pripravljene na najrazličnejše načine. Vsak večer točno ob 11 zapusti podmornica newyorško pristaniščе in odpluje dobro miljo od obale; naprej je namreč mornariške oblasti ne puste. Tam se podmornica potopi v globino in v njeni restavraciji začno servirati večerjo.

V podmornici odnosno podmorski restavraciji je prostora samo za 16 ljudi. Doslej še ni bilo v nji nobenega prostega mesta. Gostov se priglasi vedno dovolj. Restavrater je dobro računal s snobizmom newyorških bogatašev, ki se dajo raje zapreti v tesen prostor pod vodo, nego, da bi sedeli na svežem zraku na obali, samo, da se lahko pobahajo, da so doživeli nekaj posebnega.

Letalo za boječe

Proti nesreči zavarovano letalo, ki ga je izumitelj sam nazval »uresničenje sanj vseh boječih in otrok«, so te dni uspešno preizkusili v Toussus le Noble pri Parizu. Letalo je nekaj posebnega že na zunaj, ker je napol letalo, napol privezan balon. Letanje s tem letalom je baje prav tako varno kakor jutranji izprehod. Dvigne se lako navpično kakor dvigalo v nebotičniku in prav tako se tudi spusti na zemljo. Razen tega je konstruirano tako, da pluje po zraku skoraj brez premikanja, če letalec noče leteti s hitrostjo izpod 85 km.

Izumitelj tega čudnega letala M. de Broutelle ga je nazval »Helistatic«. Letalo obstoja iz trupa, napolnjenega s plinom, ki ima podobo cigare, zadaj pa rep. Gondola je pritrjena k letalu z žico in je močno podobna letalu. Narejena je iz lahke kovine in ima motor s 60 HP. Spredaj je pritrjen propeler, ki goni letalo. Drugi propeler je pritrjen pod pilotovim mostičkom in ta omogoča letalu, da se navpično dvigne ali spusti nazaj. Če je gondola pravilno napolnjena z vodikom, je letalo v nizkih in visokih legah popolnoma statično, to se pravi, da se more tudi brez motorja dvigati in padati. Če se hoče letalec dvigniti, starta najprej s pomočjo vodoravnega propelerja pod gondolo. Čim je doseglo letalo z navpičnim vzletom potrebno višino, ustavi letalec navpični propeler. Če se hoče spustiti nazaj na zemljo, ustavi navpični propeler in požene vodoravnega, ki se začne sukati v nasprotni smeri kakor prej in letalo začne padati navpično na zemljo.

Iz Maribora

— **Z davčne uprave:** Razpored zgradarine in davka na rente za leto 1935. je razgrnjen na javni vpogled davčnim zavezancem pri tukajšnji davčni upravi (soba štev. 15) v času od 30. septembra do [illegible] oktobra, o ugotovljenih davčnih osnovah in odmerjenem davku bodo davčni zavezanci posebej obveščeni s plačilnimi nalogi, proti katerim bodo imeli pravico pritožbe.

— **Na novem krožnem odru,** ki so ga te dni montirali v mariborskem Narodnem gledališču, bo v torek 1. oktobra otvoritvena predstava »Bratje Karamazovi«, v režiji in inscenaciji glavnega režiserja J. Koviča in s Kraljevo, Starčevo, Furijanom, Nakrstom, P. Kovičem, Gorinškom ter Blažem v glavnih ulogah. Ni treba posebej povdarjati, da je to eno najmočnejših del in se pričakuje njegova premiera z velikim zanimanjem. Abonirajte se!

— **Mestne pristojbine v letu 1934.** Iz bilančne knjige mariborskih Mestnih podjetij posnemamo, da so v preteklem letu izkazovale pristojbine naslednje podstavke: plinomerščina: 90.264 Din; elektroštevnina: 538.172.20 Din; klavnina 735.066 Din; ogledninа: 409.940.51 Din; trihinoskopski pregled 37.166 Din; hlevnina 13.568 Din; tehtnina 17.657 Din; lovska živinskih potnih listov 55.195.20 Din; mesečno odbiranje vodomerov, podaljšanje posestne pravice za grobove 3.772 Din, skupno torej 1,913.244.91 Din.

— **Košajnc — železničar.** Mariborska policija je dobila včeraj dopoldne brzojavno obvestilo, da so v Puntigamu v Avstriji izsledili mariborskega vlomilca Košajnca o katerem sedaj listi toliko pišejo. Neki avstrijski železničar je spoznal v zavirača na tovornem vlaku zasledovanega in močno oboroženega Košajnca, ki je bil maskiran kot železniški zavirač. Ko je zločinec spoznal nevarnost in ko so mu puntigamski orožniki že bili za petami, je pobegnil v Maribor, kjer pa je še isti dan, to je v sredo zjutraj skušal vlomiti v Rukuševo skladišče na Aleksandrovi cesti.

— **Na pogrebnicah** je dobila mestna občina le 666.296.85 dinarjev. Dohodki pogrebnega zavoda so omejeni po gospodarski krizi. Vedno bolj se veča število pogrebov nižjih in najnižjih razredov, dočim stalno pada število pogrebov v višjih razredih, ki so svoječasno krili izgube nižjih razredov.

— **Sin Avstrijskega grofa se potepa v Mariboru.** Mariborska policija je iz Linca v Avstriji dobila obvestilo, da je iz Kremsmünstra pobegnil od svojih staršev 15 letni grofov sin Karel Matheis grof Thun-Hohenstein v družbi svojega 14-letnega prijatelja Rudolfa Brantnerja. S seboj je vzel več tisoč šilingov in se baje potepa v okolici Maribora. Grof Thun-Hohenstein pravi, da je njegov sin že mnogo potoval in bil že večkrat tudi v Jugoslaviji. Kdor bi o mladih Robinzonih iz Avstrije kaj vedel, naj to sporoči mestni policiji v Mariboru.

— **General Hadžić nas zapušča.** Kakor smo veseli, da je bil v Mariboru tako priljubljeni mestni poveljnik in komandant dravske divizije g. general Svetozar Hadžić imenovan za pomočnika komandanta jadranske divizije v Splitu nas pa žalosti, da mora zapustiti naš Maribor, ki ga je general tekom let tako vzljubil in mnogo smo ga videli pri vseh akcijah za procvit mesta in njegove kulture. Generalu Hadžiću želimo na novem službenem mestu najlepših uspehov!

Spominjajte se CMD!

Lion Feuchtwanger: 40

Žid Süss

Roman

13

Ko se je približala pomlad, je rabbi Gabriel po svoji stari navadi nenadoma zapustil belo hišico sredi rož. Potoval je neopaženo, brez sluge. Njegov zapz ɟɐzʞɹi ɟɐʞɐ ɯo zɐɯ ɹɐʞɐʞ ɟe ɹɐʞɐzɐl ɔpɐz ɟoʌuɐ ʇu, zdaj tam, nikoli se mu ni mudilo, nobenih posebnih opravkov in imel. Nikoli pa tudi ni lenuhariI, potoval je neprestano in vedno naprej, kakor da gre točno za določenim ciljem, čeprav je vodila do njega vijugasta pot.

Napotil se je v gore. Preživel je dva dni v neki hiši pri mostičku čez potok, opazoval je naplavljeno kamenje kako se trklja pod žuborečo vodo, kako preskakuje, se križa, ustavlja in zopet vali naprej. Po cele noči je posušal kravje zvonce. Potem se je napotil čez visoko sedlo, vodeče proti jugu. Veter je pihal od juga, zrak je bil težak in vlažen, gore zavite v modrikasto sivo meglo. Stopal je pred škripajočim vozom po vlažni poti, po kateri je vlekel na solncu lesketajoči se polž svojo hišico. Previdno se mu je v zadnjem hipu izognil. Čez dobre četrt ure je pa zdrobil polžu njegov voz.

Prekoračil je sedlo, gazeč do kolen sneg. Tam je pihal veter lahneje, toplo in prijetno mu je božal obraz. Pred njim se je razprostirala blagoslovljena zemlja v polnem brstenju. Prispel je do prostranega jezera in se ustavil ob njem. Sedel je cele ure na bregu nepremično, težak kakor s solncem zalita klada. Okrog njega so rasle pomaranče v temnem, bujnem zelenju svojih listov. Doli pod njim so bile posejane po pobočju srebrnkaste lahke olive.

Süss se je pa peljal ta čas v Hirsau. Od kar je bil pripeljal stric otroka v deželo, od njegovega nemega in porogljivega svarila, se ni mogel več tako zapreti pred preteklostjo kakor prej. Njen dih se je plazil po njegovih papirjih, ko je računal, vtihotapljal se mu je v noč, mu pihal v hrbet, ko je jahal dostojanstven in osovražen po ulicah belo kobilo Assjadah tako, da je postajala žival nemirna, da se je vzpenjala in rezgetala. Dogajalo se je, da je on, praktični računar, ki je gledal na vse jasno in trezno ter imel za vsako stvar pravo ime, kar na lepem zadrhtel od groze, da je začel globoko dihati in dvigati ramena kakor v obrambo. Tuj obraz mu je gledal čez ramo skrit v mraku in megli in to je bil njegov lastni obraz.

Že dolgo ga je vleklo v Hirsau, v to belo hišo sredi pisanih rož. Doslej se je temu glasu upiral, zadrževala ga je navzočnost rabbija Gabriela, neprijetni, grozo vzbujajoči pogled njegovih srepih, trudnih kalno sivih oči, čeprav tega ni priznaval.

Pa tudi zdaj ni hotel priznati, da je starčeva odsotnost glavni vzrok, da se je tako naglo odločil za pot. Napotil se je k Naemi in spremljal ga je samo Nikolaj Pfäffle. Bilo mu je tako lahko in prijetno kakor še nikoli. Namenjen je bil k svojemu otroku, v mislih je bil že pri njem in vse njegove številke, politika, moč in sebični naklepi so ostali za njim, obledeli in zaprašeni. Pred seboj je videl samo mlado polje, vdihaval je vonj razoranih njiv, ne da bi računal, koliko davkov bo mogoče iztisniti iz izkupička za žito, videl je samo svežo barvo mlade setve in vdihaval njen osvežujoči vonj. Namenjen je bil k svojemu otroku in s srcem je bil že pri njem. Kdaj zagleda končno hišico, podobno kocki, kdaj zalgeda gredice pred njo in svojega otroka v nji? Ah, tu se odcepi kolovoz od ceste. Izstopil je, zavil na stezo in nadaljeval po nji pot vedno hitreje. Tu je plot, v njem skrita vratica, tu je visoka terasa, tu so gredice in že mu visi otrok okrog vratu, privija se k njemu, diha globoko, omedleva.

Niti besedica ne pride iz njegovih ust. Dolgo molči, neskončno dolg je ta trenutek. Privija se k njemu, krčevito ga objema in gleda ga nepremično s svojimi velikimi solznimi očmi.

Kako krasen je njegov otrok! Nobene poteze ni na njem, nobene, niti najmanjše kretnje, nobenega lasu in nobenega tresljaja v glasu, ki bi ga želel izpremeniti. Krasen je njegov otrok med ženami, nežen in čist, očiščujoč kakor plamen, tudi njega očiščuje. Od srca rad deli z njo njeno veselje, ki ga ima s staro, globoko udano služkinjo Jantje. On, ki so mu bile vse živali in rastline hladne, neme stvari, se uči razumeti rože kakor da znajo govoriti. Dekle vdihava svoj topli dih vsem stvarem in Süss čuti njeno življenje povsod.

Potem sta odšla z Naemi v knjižnico. Tam je videl tablo z magičnimi risbami in astrološkimi pregledi in naenkrat se mu je zazdelo, da so nekje v sobi kalno sive, srepe, strašne starčeve oči, da ga nepremično gledajo. Tedaj je pa izpregovorila Naemi in tiha groza je na mah izginila. Govorila je o postavah svete zgodovine. Njene udane solzne oči so počivale na očetu in v sobo je stopil krepkih korakov David, samozavestno se je ozrl okrog in zavihtel je v roki fračo. Samson se je pognal naprej in Filistejci so padali desno in levo. Poln svete jeze je izgnal Juda Makabejski pogane iz svetišča. In vsi ti so bili njen oče, spajali so se v eno z njim, izposojali so si od njega svojo moč in lepoto, svojo gorečnost in neustrašenost.

Tako je živel Süss tri dni brezskrbno, daleč od vrtincev in trušča svojega življenja. Tretjega dne pa, ko je bil v sobi sam in je stal Nikolaj Pfäffle pred njim s svojim mesnatim, nepremičnim obrazom, ga je naenkrat napadel zunanji svet, ki ga je bil pustil za seboj. Videl je svoje akte, kako se kupičijo in čakajo na njegov podpis, videl je vrtince življenja, kako se sučejo brez njega. Uradniki in trgovci vsi so se pehali in silili navzgor, namenjeni tja, kjer je stal on in ogražali so ga, a njegova roka ni bila pri krmilu, on je bil tu daleč od vsega in za nič se ni zmenil. Zdelo se mu je nerazumljivo, da vse te dni ni na nič mislil. Rože so izgubile zanj dar govora in bile so neme kakor prej, nič več ni čutil diha in življenja v stvareh. Številke in obrazci svete vede so postali v njegovih očeh prazen nesmisel. Pred seboj je videl zopet račune dobička, vojvodske odredbe, intrige deželnih stanov, zapletene kupčije, življenje, moč. Razstreseno je zrl zdaj na svojega otroka, ki mu je počival v naročju in ihtel. Izvil se mu je iz objema in kmalu je ležalo dekle, bela hišica, pestre gredice, vse je ležalo za njim brez življenja, nad preteklostjo se je zopet zaprl grob

Urejuje Josip Zupančič. — Za »Narodno tiskarno« Fran Jezeršek. — Za upravo in inseratni del lista Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.